MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

Telefonas. LACKAWANNA 5529

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 40 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918.

New York, N. Y., Spalio (October) 2, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Galvanauskas Drąsiai Gina Lietuvą

Paskendo Am. Submarinas

Angliakasių Vadai Nepaiso Indžionkšinų

GALVANAUSKAS TRIUKŠMINGAI APLEIDO TAUTŲ SĄJUNGOS POSĖDĮ.

Ženeva, rugsėjo 28 d. (A. P.). — Šaukdamas pasipriešinimą Tautų Sąjungos Tarybai buvusis Lietuvos premieras ir dabar ministeris Anglijoje, p. Galvanauskas, smarkiai kumščia daužė stalą ir piktai apleido susirinkimo kambarį šiandien, kuomet buvo diskusuojama nustatanti Klaipėdos krašto padėtį konvencija, kurią išdirbo buvusis Amerikos Valstybės Sekretoriaus pagelbininkas Norman H. Davis. Lietuvos ministerio šito žygio priežastimi buvo Tarybos nutarimas reikale esančių po Lietuvos valdžia tautinių mažumų pasiunčiamų Sąjungai skundų. Taryba įsakė savo generaliam sekretoriui išsiuntinėti kopijas tokių skundų visiems Tarybos nariams, paliekant jiems laisvę atkreipti Tarybos domę tuo reikalu, jei matys, kad skundai užsitarnauja tokio žygio.

„Tai ne generalio sekretoriaus reikalas siuntinėti tokias informacijas Sąjungos lėšomis," šaukė p. Galvanauskas. „Jųs visi turite užsienių ministerius ir kitus diplomatinius agentus jumis informuoti. Kuomet protestai (skundai) pasiekia jus, kodel jųs visų pirma nenorite apie tai pasitarti su mumis, kad tuo budu davus mums progos visa tai ištirti."

Prancuzijos atstovas p. Mancour, kuris pirmsėdžiavo, mėgino nuraminti įsikarščiavusį lietuvį. Anglijos atstovas lordas Cecil pasiulė parašyti kitą tekstą tokiais žodžiais, kad neįžeidus lietuvių jautrumo tuo klausimu, taipgi ir Belgijos atstovas p. Hymansas pasiulė savo patarnavimą tuo pačiu budu, tačiau p. Galvanauskas, nelaukdamas davinių jų pasiulyto bendradarbiavimo, trenkė savo kedę į grindis ir triukšmingai apleido kambarį, palikdamas ant stalo net visus savo raštus ir dokumentus.

(Šitą žinią paduodame taip, kaip ji paskelbta amerikonų spaudoje).

PASKENDO AMERIKOS SUBMARINAS.

Rusėjo 25 d. naktį paskendo Amerikos laivyno submarinas S-51 kartu su žmonėmis savo jėgulos viai, kurie tuo tarpu matyt buvo ant viršaus submarino ir todel iššoko į jures, kuriuos vėliaus išgelbėta, o likusiejų 34 jureivių likimas nežinomas ir yra spėjama, kad jie visi tebėra uždarytame submarine jurių dugne. Šita baisi katastrofa įvyko netoli Rhode Island valstijos pakraščio Atlantike, 14 mylių nuo Block Island salos, kuomet nakties tamsoje garlaivis „City of Rome" susidurė su submarinu ir pastarasis momentaliai nugrimzdo dugnan. Garlaivis šioje katastrofoje tiek mažai nukentėjo, kad be jokio sunkumo atplaukė į Bostono uostą, tą pačią naktį apleidęs katastrofos vietą.

Spėjama, kad nekurie nugrimzdusiam į dugną submarine esančių žmonių dar gali buti gyvi, nes atskirios submarino kamaraitės tvirtai uždaromos ir esą buvo užtektinai jose oksigeno, todel žmonėms yra kuo kvėpuoti. Tačiau išgelbėti jureiviai tikrina, kad staigus vandens veržinasis neleido uždarinėti durų ir todel gali buti gyvais tik valdomąjam submarino kambary buvusieji jureiviai. Tuojaus į katastrofos vietą pribuvo visokia galima pagalba ir leista į jurų dugną 16 narunų, kurie suradę submariną dugne ir davę signalus baladodami į submariną, vienok jokio atsakymo iš vidaus negirdėję. Iki rugsėjo 29 d. ryto submariną iškelti į viršų visos pastangos nuėję viekais, nes jis paskendęs viršaus 120 pėdų gilumoj ir todel labai sunku jurų dugne dirbti jo iškėlimui.

ANGLIAKASIŲ VADAI NEPAISĖ INŽIONKŠINŲ.

Rugsėjo 25 d. prasidėjus oficialiai paskelbtam streikui šiaurinėje West Virginijos valstijos dalyje ir besirengiant Angliakasių Unijos vadams vykti į tą apylinkę, angliakasyklų savininkai pasiskubino išimti prieš juos net 41 indžionkšiną (teismo uždraudimą), kad užgynus jiems atvykti ir sustiprinti streikuojančius angliakasius. Vienok Angliakasių Unijos prezidentas Lewis ir jo draugai metų indžionkšinų nepaisė ir rugsėjo 26 d. nuvykę į tą apylinkę netoli Fairmont miestelio ant aukšto kalno pasakė kalbas, kurių pasiklausyti buvo susirinkę tarne 25,000 ir 30,000 angliakasių. Čionai kalbėjo pats p. Lewis ir kiti centraliniai Angliakasių Unijos viršininkai ir tarpe kitko p. Lewis pasakė, kad angliakasyklų savininkai nesulauks tokios dienos, kad jie galėtų atspausdinti užtektinai indžionkšinų, kad visiškai išvijus Angliakasių Uniją iš West Virginijos valstijos. Jis ir kiti kalbėtojai griežtai pasmerkė indžionkšinus ir pareiškė, kad unijonizazimas šios apylinkės angliakasių bus vedamas visu galimu griežtumu. Taipgi buvo pareikšta, kad federalės valdžios pareiga įsikišti į šios valstijos darbdavių terorą, naudojamą prieš streikuojančius angliakasius.

Tuo tarpu kietųjų angliakasyklų darbininkų streike jokių permainų neįvyko, apart to, kad streiko vadai atsakė Naujosios Anglijos anglies pirklių susivienijimui, kad angliakasiai niekuomet nesutiks pavesti savo ginčą su darbdaviais spręsti arbitracijos budu.

ATVYKO PRANCUZŲ FINANSINĖ MISIJA.

Pereitą savaitę atvyko Amerikon Prancijos finansinė misija net su patim finansų ministeriu Caillaux priešaky tartis su Amerikos valdžia savo karo skolų Amerikai fundavimo reikalu. Prancuzai tuojaus pasiulė sumokėti Amerikai 4 bil. dolerių, pradedant mokėti po 25 mil. į metus ir laipsniškai didinant, kad apie 20 metus jau butų mokama apie 80-90 mil. dol. į metus. Išmokėjimo laikas skiriamas 62 metam. Tačiau Amerikos valdžia pareikalavo, kad butų sumokėta 10 bil. dolerių per tą laiką, kad sumokėjus principialę paskolos sumą, kurios yra arti 4 bil. dol., ir nuošimčius už ją per tokius ilgus metus. Šitokis Amerikos valdžios reikalavimas labai išgązdino prancuzėlius ir tikimasi, kad jie padarys naują pasiulymą. Iki šiol dar Amerikos karo skolų nesureguliuotų yra su 14 valstybių, kurių suma išneša su neišmokėtais nuošimčiais apie 6 ir pusę bilionus dolerių. Taipgi žinios skelbia, kad ir kitų valstybių finansinės misijos rengiasi atvykti Amerikon savo skolų fundavimui susitarimo reikalu.

Rugsėjo 24 d. Iždo Sekretorius Mellon pranešė spaudai, kad jau susitarta su Latvija jos karo skolų Amerikai fundavimo reikalu. Latvija Amerikai viso skolinga $5,779,562.76 ir šita skola bus atmokama per 62 metu, mokant iki 10 metų po 3%, o vėliaus iki pabaigos po 3½%.

UŽSIBAIGĖ TAUTŲ SĄJUNGOS SUSIRINKIMAS.

Rugsėjo 26 d. užsibaigė [illegible] tęsėsi beveik visą šį mėnesį Ženevoje. Šis susirinkimas, apart daugelio mažesnės svarbos reikalų, padarė tris svarbius nutarimus: 1. Pasiekta susitarimo kuriomis sąlygomis šaukti nusiginklavimo konferenciją ir įsakė atatinkamiems organams padaryti techniškus prisirengimus tokiai konferencijai. 2. Sutikta, kad reikalinga sušaukti konferencija, kuri ištirtų pasaulio ekonominę padėtį, vedančią prie karų ir įsakė Sąjungos Tarybai tyrinėti galimybes tokios konferencijos sušaukimui. 3. Įsakyta daryti reikalingus prisirengimus konferencijai sukontroliovimui karo amunicijos išdirbimo privatinėse įstaigose. Sutikimas 54 valstybių šitais reikalais turi didelės reikšmės. Taipgi nepastoviaisiais Sąjungos Tarybos nariais slaptu balsavimu išrinkta tos pačios valstybės, kurios ir šiuo laiku buvo, butent: Belgija, Brazilija, Ispanija, Švedija, Čkoslovakija ir Uruguajus. Šitas netikėtas išrinkimas daugelį delegatų labai nustebino.

SMULKIOS ŽINUTĖS.

— Penkios ypatos užmušta ir 16 sužeista kuomet ant užsisukimo netoli Savannah, Ga., susidurė du traukiniai.

— Herrin, Ill., angliakasykloje įvyko eksplozija, kurioje užmušta trys darbininkai ir vienas gal mirtinai sužeistas.

— Anglijos angliakasiai pasmerkė premiero patvarkymą reikale sutaikymo angliakasių ir darbdavių ginčo ir sako boikotuos karališkos komisijos tyrinėjimus. Mat premiero patvarkymas yra daugiau palankus darbdaviams, negu darbininkams.

Iš Lietuvos Laikraščiu

RUSIJA PRIEŠ LIETUVOS - LENKIJOS DERYBAS.

Maskva, 5 IX. Tass praneša, kad SSSR. įtakingiausis laikraštis „Izvestija" aštrioj ir įspėjamoj formoj ' įvertinęs pradėtąsias tarp Lietuvos ir Lenkijos derybas ir numatomas jų pasekmes, pareiškęs, jog kas liečia plukdymo Nemunu klausimą, tai Nemunas teka taip pat ir per Tarybų Sąjungos teritoriją ir visoki nutarimai, padaryti be SSSR. pritarimo, pastarosios bus laikomi neturinčiais reikšmės.

KLAIPĖDOS SEIMELIO RINKIMAI.

„Liet. Žinios" praneša, kad Eltos tikrinimu rinkimai į Klaipėdos Krašto Seimelį Ministerių Kabineto paskirti spalių mėn. 19 dienai. Taipgi iš „Kl. Žinių" tenka pastebėti, kad [illegible] juose dalyvauti. Net ir Lietuvos partijos rinkimų agitacijoje dalyvauja ir gelbsti savo vienminčiams Klaipėdos Krašte.

UŽDARĖ „VILNIAUS AIDĄ".

Vyriausybės komisaras Wimbaras pranešė raštu, kad del kai kurių formalumų nepatenkinimo „Vilniaus Aido" redagavime jis nutaręs šį laikraštį uždaryti. Komisaro nutarimas galima apskųsti vyriausybės delegatui.

Vieton „Vilniaus Aido" jau išėjo „Prabočių Aidas". Vilniaus apygardos teismas patvirtino „Kelio" Nr. 3 konfiskavimą ir kelia bylą. Tas pats teismas uždarė gudų savaitraštį „Krynica" už straipsnį „Plebiscitas Žodiškėse". Patvirtintas ir gudų „Zorka Bielarusa" konfiskavimas.

UŽDRAUDĖ BIRŽIŠKIENĖS VADOVĖLĮ.

Pastaruoju laiku švietimo valdžia uždraudė Vilniaus lietuvių mokykloms vartoti B. Biržiškienės rusų kalbos gramatiką. Mat [illegible]

Derybose su Lenkais Nueita Pertoli

Atsistatydino Ministerių Kabinetas. Patvirtintas Naujas Kabinetas

VISA LIETUVA SUJUDUS DEL GRĘSIANČIO PAVOJAUS GALUTINAM VILNIAUS PRARADIMUI.

Lietuvos valdonai bereikalingai pradėtose su lenkais derybose neva Nemuno atidarymo reikalu nuėjo taip toli, kad net Ministerių Kabinetas buvo priverstas atsistatydinti. Šitą Lietuvos valdonų žygį oficialiai paaiškina Lietuvos Pasiuntinybė Amerikai, pranešdama žemiau telpančius Eltos oficialius pranešimus.

ATSISTATYDINO MINISTERIŲ KABINETAS.

KAUNAS, rugsėjo 19 d. (Elta) — Lietuvių-Lenkų konferencija Kopenhagoje turėjo antrą posėdį rugsėjo mėn. 15 d. Lietuvos delegacijos pirmininkui Sidzikauskui pirmininkaujant. Susipažinus su trijų komisijų: trafiko, susisiekimo ir konsularinės protekcijos raportais, konferencija konstatuoja, kad abi delegacijos principe priėjo prie susitarimo trafiko Nemunu, pašto, telegrafo, telefono susisiekimo, Lenkijos-Lietuvos piliečių įėjimo ir buvimo atatinkamų valstybių teritorijoj klausimais.

Bet dar pasireiškia Lietuvos-Lenkijos nuomonės skirtumas del klausimų, liečiančių geležikelių susisiekimą, ir konsularinę protekciją. Atsižvelgiant į tai, kad negalima buvo išsemti dalykai, kurie sudaro Lietuvių - Lenkų konferencijos objektą, abi delegacijos nutarė pertraukti konferencijos darbus trims savaitėms. Sekantis konferencijos posėdis įvyks spalių mėn. 10 d.

Rugsėjo devynioliktą neparastame Ministerių Kabineto posėdyje svarstyta padėtis susidariusi delto, kad Ministerių Kabinetas nustatytosios musų delegacijai Kopenhagoje galutinosios svarbios instrukcijos savo laiku nepasiekė musų delegacijos ir del to musų delegacija derybų protokoluose nuėjo toliau, negu kad galėjo eiti Ministerių Kabineto nusistatymu. Sąrišy su tuo buvo svarstomas Užsienų Ministerio Čarneckio atsistatydinimo raštas. Rezultate Ministerių Kabinetas nutarė atsistatydinti. Ministeris Pirmininkas Petrulis įteikė Prezidentui atsistatydinimą.

PREZIDENTAS UŽTVIRTINO NAUJĄ KABINETĄ.

KAUNAS, rugsėjo 25 d. (Elta). — Respublikos Prezidentas patvirtino Ministerių Kabinetą. Ministeris Pirmininkas ir Krašto Apsaugos — Bistras; Teisingumo — Karobis; Žemės Ukio — Krupavičius; Švietimo — Jokantas; Užsienių Reikalų — Reinys; Susisiekimo — Sližys, Vidaus Reikalų — Endziulaitis; Finansų Ministeris — Karvelis; Kontrolierius — Starkus.

VISA LIETUVA SUJUDUS PRIEŠ DERYBAS SU LENKIJA.

Lietuvos pažangieji žmonės iš karto suprato prie ko veda šitos derybos su Lenkija, kurios pradėtos be jokio matomo reikalo. Griežčiausiai prieš šias derybas išėjo valstiečiai liaudininkai ir jų Centro Taryba paskelbė rezoliuciją, kurioje griežtai pasmerkia derybas, reikalauja jas be jokio atidėliojimo nutraukti ir kviečia visuomenę kelti visoje Lietuvoje kuoaštriausius protestus prieš vedamas derybas ir reikšti nepasitikėjimą vyriausybei, einančiai prieš aiškią tautos valią. Nesa, anot valstiečių liaudininkų vado p. Sleževičiaus pareiškimo, „be tos sąlygos, Lenkija Vilnių Lietuvai grąžina, jokių derybų — nei politinių, nei technikinių dabar su Lenkija vesti nėra reikalo ir negalima."

Taipgi pastariomis dienomis ateina žinių iš visos Lietuvos, kurios aiškiai liudija, kad visoje Lietuvoje yra didelis sujudimas delei vedamų derybų su Lenkija. Net ir Vilniaus lietuviai protestuoja ir smerkia šitas derybas. „Liet. Žiniose" telpa Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto Prezidiumo rezoliucija, kurioje aiškiai pasakoma, kad dabar vedamos derybos yra naudingos tik Lenkijai ir jos pakenks tolimesnei Lietuvos politikai Vilniaus klausimu ir tuo budu silpninama ir apsunkinama Vilniaus lietuvių padėtis tautinėje darbuotėje. Vadinasi, visa lietuvių tauta nujaučia ir mato aiškų pavojų visiškam Vilniaus praradimui ir todel reiškia savo protesto [illegible]

numatyti prie ko šios derybos prives. Jos prasidėjo tokioj draugingoj atmosferoj, kad tarsi širdingiausi draugai — geriausiai sugyvenanti kaimynai suėjo abiem pusėm svarbiais klausimais pasitarti. Šitų derybų pradžią kad ir bendrais ruožais labai aiškiai nušviečia „Liet. Žinios" trumpu straipsneliu, kurį čionai ir perperspausdiname.

KOPENHAGOS DERYBOS IŠ ŠALIES ŽIURINT.

(Kratinys iš visokių šaltinių).

Lietuvių Lenkų konferencijos pirmasis posėdis įvyko „Feniks" viešbučio kambariuose, kur sustojo lenkų delegacija, ir „šeimininkais" skaitosi lenkai; kitas posėdis viešbuty „Palads", kur „šeimininkauja" lietuvių delegatai. Lygiomis teisėmis keičiasi ir posėdžių pirmininkai.

Pirmasis posėdis praėjo aplamai labai ramiai. Dauguma delegatų jau iš senovės geri pažįstami, tik daug metų nebesimatę... Todel iš karto prasidėjo laisvas ir nevaržomas pasišnekučiavimas.

Pirmąją dieną visi abiejų delegacijų nariai bendrai nusifotografavo, senai, mat, panašių nuotraukų fotografams nebuvo tekę padaryti, todel, reikia manyti, laikraščių sensacijoms jos bus gana pageidautinos!

Posėdžiai eina uždaromis durimis ir nežiurint į reporterių šiaip gana jautrias uosles, nedaug kas tenka pro duris nuuosti. Lietuviai, kaip ir pati istorija mokina, niuresni ir mažiau tekalba... Lenkai cholerikai, tai jų laikraščiai jau prieš deryboms prasidedant visą tiesą išplepėjo, kas derybose bus siekiama... Tai patvirtino ir lenkų delegacijos pirmininko p. Vasilevskio pirmoji įžanginė kalba, kad šios derybos yra tik pirmasis bandymo žingsnis į tolimesnes galimas derybas tarp abiejų šalių.

Musų p. Sidzikauskas kalbėjo kiek labiau susivaldydamas; jo kalba buvo korektinga, aiški ir paprasta... Mes klausome...

Pirmąji vakarą lenkų delegacija pakvietė musiškę vakarienės, kitą dieną musiškė suruošė lenkams pietus. Ne diplomatas ir tas pasakys, kad ši konferencijų pusė yra visuomet įdomesnė ir labiau nusverianti. Stiklelis paleidžia ir kažkaip užsispyrusį liežuvį ir ką jis tuomet pasako, kitą dieną belieka tik išvados daryti.

Ligi pirmųjų pietų delegatai vis tik atsargiai tebečiupinėjo bendro pulso. Ar jis bus rastas už pietų ar už komisijų stalo, kol kas dar nėra žinių.

Lenkų delegacija vis palidoma naujomis pajėgomis. Spėjama, kad abiem delegacijom teks dar sutraukti rezervų.

Kaune laukiama žinių, lyg iš karo lauko, nors ligi šiol tas „generalinis štabas" labai šykštus. Varšava pilna sensacijų ir pasitikėjimo, kad jei ne patys, tai nors kažkokia „trečioji pajėga" priversianti lietuvius kalbėti taip, kaip ten reikalinga. Gerieji, svetingieji danai tikrai nuoširdžiai džiaugias, kad jiems tekusi garbė vaišinti taip retus svečius nebuvėlius

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius.

307 W. 30-th St., New York City

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi but siunčiami Redakcijos vardu ir turi but su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiūros. Netinkami spaudai smulkųs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui

ANGLIAKASIŲ STREIKAS IR „LAISVĖ".

Komunistiniai orakulai iš „Laisvės" neapsakomai supyko ant „Tėvynės" kam ji rašo apie streiką ne taip, kaip komunistai nori. Mat „Tėvynėje" buvo išreikšta, kad streikuojantiems darbininkams reikia laikytis vienybės ir pasitikėti savo vadais, o svarbiausiai neklausyti tos spaudos, kuri arba darbdavių pasamdyta, arba kitais savo siaurais reikalams laimėjimais nori sukelti streikuojančių darbininkų tarpe vaidus. Šita musų pastaba, matomai, „Laisvės" orakulams pataikė į pačią skaudžiausią vietą ir todel jie pradėjo pilna gerkle šaukti prieš „Tėvynę" ir jos redaktorių.

Pirmiausiai reikia pažymėti, kad šitas komunistų organas dar toli prieš streiką ir streikui prasidėjus net iki šių dienų streiko vadus ir unijos viršininkus kitaip nevadina, kaip tik darbininkų išdaikais ir be paliovos agituoja, kad darbininkai smerktų savo vadus ir jais nepasitikėtų. Taigi kuomet „Tėvynė" padarė šitam komunistų nusistatymui priešingą pastabą, nors ir neminėdama laikraščių ir žmonių, kurie šitokiu budu kursto streikuojančius darbininkus prie vaidų, tačiau „Laisvė" pasijuto tokioje padėtyje, kaip ta patarlė sako: Sušuk — vagie kepurė dega ir vagis čiupt už kepurės.

Nekpreiptume jokios domės į šituos komunistų orakulų šukavimus prieš „Tėvynę" ir jos redaktorių, jei čionai neitų klausimas svarbiu streikuojančių darbininkų reikalu. Pagaliau ir tas visas ilgas raštas ne tiek kreipiamas ton linkmėn, kad išaiškinus patį reikalą, kiek jame norima priplėpti prieš Vitaitį ir kas kelintas žodis, tai vis Vitaitis „garbinamas". Neapseinama neapšmeižus net ir SLA. Prezidento p. S. Gegužio, kuris nieko bendra neturi su tais „Tėvynės" redakciniais straipsniais, kurių delei ir šitą audrą šaukšte vandens tie ponai kelia. Bet, kaip minėjome, čionai eina klausimas svarbiu darbininkų reikalu ir todel laikome savo butina pareiga atsiliepti į šituos komunistų šukavimus.

Į asmeninius šmeižtus ir užsipuolimus tame straipsnyje ant Vitaičio ir kitų asmenų nesakysime nieko. Tai yra paprastas komunistų eilinis šmeižtas prieš kitaip manančius žmones ir į tai neverta domės kreipti. Čionai išsitarsime tik pačiais pamatiniais klausimais. Iš tos sieksninės draudęs darbininkams kritikuoti unijos vadus. Kadangi „Tėvynėje" nei puse žodžio nebuvo pasakyta, kad darbininkai negali kritikuoti savo vadų, tad ir tas priekaištas atpuola. Juk kiekvienas blaivai protaujantis žmogus žino skirtumą tarpe kritikos ir pasitikėjimo. „Tėvynė" patarė streikuojantiems darbininkams laikytis vienybės ir pasitikėti savo vadais, kas dar nereiškia, kad jau negalima savo vadų kritikuoti ir jiems reikalavimų statyti. Juk galima pilnai pasitikėti ir kartu kritikuoti savo vadus ir jiems nurodyti jų klaidas, jei pastebima, kad klaidos yra daromos. Pagaliau kiekvienas supranta, kad yra didelis skirtumas tarpe kritikos ir „Laisvės" šmeižtų ir provokacijų, kuriais ji sveikina unijos ir streiko vadus ir pataria darbininkams, kad ir jie tokiu budu „kritikuotų" savo vadus. Aišku, kad tokia „kritika" veda prie vaidų, suiručių pačios unijos gyvenime ir pasekmėje to — pralaimėjimas streiko. Jei darbininkai pradėtų tokiu budu „kritikuoti" savo vadus, kaip kad „Laisvė" daro, tai ko butų verti tokie vadai darbdavių akyse? Tuomet darbdaviai tik pasijuoktų iš tokių streiko vadų, kurie ateina atstovauti darbininkų reikalavimus, tų pačių darbininkų apšaukti „judošiais", „išdavikais" ir neturint jokio darbininkų pasitikėjimo. Ir darbininkai elgdamiesi sulig „Laisvės" teikiamo recepto kai kartas pasitarnautų darbdavių reikalams ir streiką pralaimėtų.

Antras punktas, delei kurio „Laisvė" kelia triukšmą prieš „Tėvynę", tai kam nepasmerkta palikimas darbininkų kasyklų prižiurėjimui ir kam tikrinama, kad kasyklas vanduo užsemtų ir streikui užsibaigus nekurioms kasykloms priseitų gana ilgas laikas stovėti, iki jos vėl butų prirengtos darbui. Bet šitą faktą žino kiekvienas angliakasys, kad palikus kasyklas be prižiurėjimo į porą dienų vanduo jas užsemtų. Apart to, „Tėvynėje" buvo pažymėta, kad unijos vadai, paskelbdami darbo sulaikymą, nors ir paliko darbininkus kasyklų prižiurėjimui, tačiau neatsisako nuo teisės atšaukti nuo darbo ir šitų darbininkų, jei nebus kitos išeities, kad privertus darbdavius išpildyti darbininkų reikalavimus. Čia, mat, komunistai turėjo progos prisikabinti prie „Tėvynės" delto, kad pirmiau dar prieš streiko prasidėjimą, mes buvome išreiškę savo nuomonę, jog reikėtų iš karto apšaukti pilnas streikas ir atšaukti nuo darbo visus darbininkus. O minėdami streiko apskelbimą pažymėjome faktą darbininkų palikimo kasykloms prižiurėti ir už tai nepasmerkėme streiko vadų tokiu budu, kaip tatai daro komunistai.

Vienok „Laisvės" redaktoriai turėtų atminti, kad ne visi žmonės žiuri per komunistų partijos akinius į darbininkų ekonominę kovaidų ir riaušių kiekviename darbininkų streike. Matyt tokia padėtimi streiko lauke pasinaudoja komunistų partija ir todel šios partijos vadams visai nesvarbu prie ko tokia padėtis priveda streikuojančius darbininkus. Tuo tarpu kitų įsitikinimų žmonės ekonominėje darbininkų kovoje savo partijoms laimėjimų nesiekia ir todel jie žiuri, kad kiekvienas streikas baigtųsi darbininkų laimėjimu. Pastariojo nusistatymo ir „Tėvynė" laikosi. Pagaliau, mes negalime sutikti su tokiu demagogišku „Laisvės" tikrinimu, kad darbininkų reikalų pardavikais yra visi streikų vadai, kurie nepriguli komunistų partijai. Mes manome kaip tik priešingai. Jei darbininkai pasirenka sau vadus, tai jie turi rimto pagrindo tokiems vadams pasitikėti, nes kitaip jie nepavestų savo reikalus ginti tokiems žmonėms, kuriems jie nepasitikėtų. Apart to, mes esame to įsitikinimo, kad ir tų pačių angliakasių reikalų priešakyje stovinti žmonės geriau supranta ir paties streiko reikalus ir numato tinkamas priemones to streiko laimėjimui, negu tatai gali pasakyti bent kurio laikraščio redaktoriai.

Taigi nors mes ir buvome tos nuomonės, kad reikėtų pilnas streikas apšaukti iš pat pradžių ir atšaukti visus darbininkus iš darbo, vienok mums buvo svarbu patirti ir unijos vadų nusistatymas šiuo klausimu. Ir kuomet streikas buvo paskelbtas ir kasyklų prižiurėjimui darbininkai buvo palikti prie darbo, tai mes užklausėme laišku vieno atsakomingo arti streiko stovinčio asmens, kad jis paaiškintų: kodel neapšaukiamas pilnas streikas? Šitas asmuo į kelias dienas mums atsakė sekamai:

„Atsakydamas į Tamstos laišką iš rugsėjo 4 d., š. m., turiu pasakyti, kad Tamstos nusistatymas klaidingas kaslink įsitikinimo, kad darbdaviai tuojaus sutiktų ant visų darbininkų reikalavimų, jei pilnas streikas butų apšauktas iš karto ir visi darbininkai butų išvesti į streiką, nepaliekant kasyklų prižiurėtojų. Tamstos tikrinimas yra teisingas, kad į 24 valandas vanduo užsemtų nekurias kasyklas, tačiau reikia atminti, kad šioje šalyje yra įstatymai, apsaugojanti piliečių nuosavybę nuo sunaikinimo. Taigi darbdaviai bile laiku gali naudotis tais įstatymais, kuomet jų nuosavybei — kasykloms grėsia sunaikinimo pavojus ir pasekmėje to, susilauktume prie kasyklų Pennsylvanijos kazokų burius ir taipgi kitus burius streiklaužių, kurie butų gabenami į kasyklas neva jų prižiurėjimui nuo sunaikinimo. Tuomet prasidėtų kruvina darbininkų kova su darbdavių pasamdytais streiklaužiais ir jų apsaugotojais. Tuomet daug žmonių nukentėtų toje kovoje ir tas greičiausiai streiką pailgintų, vietoje sutrumpinti, nes kartą darbdaviai pasiryžę spektyvų, ypač žinant dar ir tą faktą, kad darbdaviam galinga angliakasių vienybė yra labai nepakenčiama ir jie negailėtų didžiausių išlaidų, kad tą vienybę sulaužius, Angliakasių Unijos viršininkai ir visi sąmoningieji angliakasiai yra to supratimo, kad visų pirma reikia išmėginti visos kitos priemonės savo laimėjimams pasiekti, negu bus skelbiamas pilnas streikas ir pradedama kova su streiklaužiais ir milicija. Noriu dar Tamstos žiniai pasakyti ir tai, kad šiemet darbdaviai labai indiferentiškai atsinešė linkui palikimo unijos darbininkų kasykloms prižiurėti. Iš to galima spėti, kad tokio streiko apšaukimas kai kartas jiems butų pageidaujamas, o tuo tarpu jie turėtų progos uniją diskredituoti visuomenės akyse, kas kovojantiems darbininkams labai nesveika. Visų streikų laimėjimas daug priguli nuo visuomenės simpatijos streikuojantiems darbininkams.

„Vienok unija nei puse žodžio neatsižadėjo ir neatsižadės savo teisių apšaukti pilną streiką ir išvesti visus unijos darbininkus iš kasyklų. Ir to bus imtasi taip greitai, kaip tik bus patirta, kad kitos išeities nėra streikui laimėti. Bet kol turime perspektyvas kitu budu savo reikalavimų pasiekti, tai susilaikoma nuo paskelbimo pilno streiko."

Prie šito paaiškinimo joki komentarai nereikalingi. Čionai trumpai ir aiškiai nušviečiama unijos ir streiko vadų pozicija pilno streiko apšaukimo klausimu.

Ant galo norime priminti „Laisvės" orakulams, kad vietoje šukauti prieš unijos viršininkus, jie geriau pasirupintų savais žmonėmis dabartinio angliakasių streiko laiku ir pasakytų jiems, kad yra didelis prasižengimas prieš darbininkų reikalus tarnauti darbdaviams. Štai mums praneša iš Shenandoah, Pa., kad tenai tulas labai artimas žmogelis ir „Laisvei" ir A. D. P. buvo sugautas betarnaujant bosams. Tikrinama, kad šitas vietinių komunistų vadas ir organizatorius net po darbininkų namus vaikščiojo su bosais ir kalbino darbininkus eiti dirbt gesinimui užsidegusių kasyklų jau po apšaukimui streiko. Todel pirma išmokinkite savo tarnus, kad jie nebernautų bosams streiko laiku, o tik tuomet turėsite teisės kalbėti apie kitų žmonių nusistatymą darbininkų reikalais.

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. E. G. KLIMAS, (Medicinos instruktorius Temple Univ.). 2538 E. Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

Sveikata yra brangiausis turtas. Kuomet jos neteksi, tai joki pinigai, nė brilijantai negalės naujos nupirkti. Dabok ją.

SKAUSMAS KRYŽIUJE.

Daugumai žmonių priseina gana dažnai kentėti skausmą „nugaroje". Fiziškai dirbantieji, taja liga, net ir daugiau suserga. Tas atsitinka del to, kad jiems priseina, ypač atsitiesiant arba keliant, pavartoti taip vadinamą muskulą „quadratus luborum".

Vienas iš jų eina pas chiropraktą, kitas į pirtį — „pasišutyti", trečias turi geros mosties, kaip tai meškos, ar žąsies ir su ja trinasi, ketvirtas bėga pas masažistą, penktas, pavartojęs kelis metodus gydymo ir negavęs rezultatų, eina pas medicinos gydytoją. Paskutinis ieško tikro diagnozo.

Nors škico formoj pažiurėkime į priežastys kryžiaus skausmų.

a) *Skausmas nugaroje nuo suplotų kojų pėdų.*

Yra daug žmonių, kurie turi blogai išvystytas kojų pėdas. Nekuris taip jau užgimsta, kiti jaunystėje benešiodami mažus čeverykus, ypač moteriškoji gimtis, sugadina pėdos įlanką, ir dar kitiems atsitinka iš nelaimės, arba nekurių ligų.

Šitie žmonės turi chronišką skausmą kryžiuje. Ypač po dienos darbo, arba ilgesnio pasivaikščiojimo. Su kentėjimu jie susilenkia ir su skausmu atsitiesia. Greitai pavargsta bedirbant fiziška darbą.

Čia gyduolės, chiropraktai, masažistai ir elektra nieko negelbsti. Reikia prašalinti priežastį. O tą tik tegalima padaryti su atatinkamais čeverykais ir tam tikromis geležėlėmis, kurios turi buti pritaikomos pėdos lankui ir įdedamos į avalą.

b) *Skausmas kryžiuje nuo mechaniškų priežasčių.*

Į šį antgalvį įeina įvairųs spaudimai. Kaip tai pakrypę ir nukritę žemyn yčšiai, arba augantis žemutinėj daly pilvo putmuo (tumor), vandenio ar pulių krepšelis (cyst).

Čia niekas kitas nieko gero nepadarys, kaip tik hirurgas. Galima gydytis kiek tik nori, bet be operacijos nėra galimybės pagydyti.

c) *Skausmas kryžiuje nuo nekurių inkstų ligų.*

Tas jau pats savaimi suprantama, kad reikia gydyti inkstus, o ne pečių raumenį.

d) *Sakusmas kryžiuj nuo pasiliuosavimo tarpkaulinių saitų.*

Šis skaudėjimas paprastai susidaro vienam šone. Atsitinka nuo smarkaus puolimo arba labai greito kryptelėjimo. Bestovint arba vaikščiojant mažai tejaučiama, bet kada reikia lenktis, tada jaučiama staigų, duriantį skausmą. Diagnoza yra gana sunki padaryti net ir gydytojams. Dažnai priseina nuimti x-spindulių paveikslą.

Čia priseina padirbti tam tikrą pritaikytą paduškaitę ir ją su diržais dručiai pririšti. Reikia nešioti dienos laike, o nuėjus gulti atimti.

e) *Skausmas nuo reumatizmo.*

Tas kentėjimas paprastai apsireiškia chroniškoj formoj. Tokis skausmas remiasi ant kurio nors organo, kuris yra sugedęs arba blogai funkcijonuoja. Atrasta yra, kad blogi dantys yra viena iš priežasčių. Antra — sutinę liežuvėliai. Trečia — chroniškas uždegimas nosies arba kataras artimų kamaraičių (sinutes). Ketvirta — chroniškas uždegimas tulžies. Penkta — blogas tryskinimas mažosios žarnos. Šeštas — chroniškas subrinkimas prustate gilės.

Pasekmingas gydymas priklauso nuo defekto kurio nors lokalio organo, o ne paties raumenio.

f) *Skausmas kryžiuj nuo sunkaus pakėlimo arba užgavimo.*

Diagnoza labai lengva — pati istorija nušviečia dalyką. Žmogus negali pasijudinti. Kaip tik krypteli į šoną arba lenkiasi — duria skausmas.

Šitam atsitikime priseina apie savaitę gulėti lovoje. Yra gyduolių trinti ir priimti į vidurius. Bet tai jau ligonis arba aptiekorius to recepto negalės sukombinuoti. Kartais, kuomet neperdaugiausia užgautas raumuo, gydytojas prilipdo plestrą ir nereikia gulėti.

Iš tų trumpoj formoj pareikštų faktų apie skausmą kryžiuj, bus galima matyti, kad gydytojui priseina nemažai pamąstyti ir ligonio paklausinėti pirmiau, negu tikrą diagnozą padaro. Apart to, norėjau nušviesti, kad bereikalingai nereikia leisti pinigų nė laiko su įvairiais chiropraktais ir kitais „patais". Bet reikia kreiptis pas gydytoją, kuris, jeigu matys reikalo, pats patars pas kuri „atą" eiti.

—o—

SVEIKO GYVENIMO PAREIGOS.

Rašo *Dr. E. G. Klimas.*

Kojos turi tiek pat svarbos kunui, kaip ir veidas. Nepamiršk kas vakaras nuplauti.

—o—

Langai yra į namus dedami ne grožybei, bet kad gyvybę gautų gryno oro, iš kurio plaučiai ima oxygeną. Atidaryk langus kiekvieną dieną.

—o—

Blakės nešioja nekurias ligas. Apart to, tai yra vabalas, kuris daugiausia veikia kada žmogus tebemiega. Tokiu budu trukdo posilsį ir kenkia sveikatai. Išnaikyk tokios rušies insektus.

PERŽVALGA

VAŽIUOJA DUONOS IEŠKOTI.

„Liet. žinios" praneša sekamą liudną žinutę:

„Kelinta diena prie Prancuzų emigracijos biuro (bene L. Alėjoj Nr. 61) Kaune stovi žmonių minia ir laukia... Paklausti, ko laukia, atsako: ugi važiuojam į Pranciją duonos ieškoti... Daugiausia vyrų, bet yra nemaža ir moterų."

ja svetur jos ieškoti... Tai liudnas ir kartu baisus pareiškimas, kad savo gimtiniam krašte duonos nėra.

Akyvaizdoje šito fakto reikėtų tiek Lietuvos valdonams, tiek ir kitoms partijoms pasirupinti ekonomine Lietuvos padėtimi, visų pirmiausiai taip gyvenimą sutvarkant, kad neliktų nei vieno norinčio dirbti žmogaus, kuris neturėtų duonos. Neužtenka drąsiai striksėti savo partijiniais nusistatymais, bet visų pirma reikia suprasti ir mokėti tvarkyti šalies ekonominė padėtis tokiais pagrindais, kurie užtikrintų užsiėmimą ir pragyvenimą visiems krašto gyventojams.

—o—

AMERIKONŲ KRITIKA.

Net tokis rimtas dienraštis, kaip „New York Times", kritikuodamas New Yorko miesto majorą Hylan'ą ir jo administraciją, sekamus pareiškimus paleidžia jo adresu:

„Hylan'o pasakos per metų eilę slėgė šio miesto krutinę, kaip kokis naktinis kliedėjimas. Jos gimę ignorancijoje ir prietaruose, maitintos žiauriais grumojinaliai buvo Geltonas Karžygis išauklėtas geltonosios spaudos. Jis naudojo kuoblogiausius metodus, kad tuo budu palaikyti save valdžioje. Jis atvirai atsišaukė į pačius niekingiausius metodus. Jis tikėjosi pasiekti laimėjimų pasiskubindamas su žiauriais šmeižtais ant kiekvieno, kuris tik neprito rė jo nusistatymui ir naudodamas abelno oficialio teroro priemones..."

Taip kritikuoja New Yorko majorą demokratą pačios demokratų partijos organas. Šita kritika pasirodė „New York Times" antrytojaus po nominacijų, kuomet paaiškėjo, kad Hylan'as nelaimėjo nominacijos sekamam terminui. Vienok jis dar yra majoru ir bus iki pabaigai šių metų, tačiau laikraštis nesidrovi net šitokios kritikos jam reikšti.

Jei šitokią kritiką parašytų lietuvių laikraštis kad ir už didžiausius prasižengimus Lietuvos valdininkams, tai tuojaus primestų nekulturingumą ir šmeižtus. O jei, gink Dieve, tokią kritiką parašytų Lietuvos laikraštis kad ir menkiausiam valdininkui, tai netik laisvė yra šventu dalyku, ypač valdžios ir politikierių kritikos žvilgsniu. Kuomet Lietuva susilauks tokios spaudos laisvės?..

—o—

GINČAS UŽ PABALTIJĄ.

„Liet. žinios" praneša sekamą įdomybę:

„Maskva. 27 VIII. (T.). ‚Izvestija' rašo, kad Talino konferencijos atidėjimas esąs užs. min. Pustos nepasisekimas. Sumanytoji Paryžiuje Lenkijos - Pabaltijo antantė sutikusi pasipriešinimą Anglijos, kuri siulo sudaryti trijulę Estijos, Latvijos ir Lietuvos sąjungą.

„Laikraštis pažymi, kad Anglijos kova prieš Lenkijos vyravimą, o tuom pačiu ir prieš Prancuzijos vyravimą Pabaltijo valstybėse nereiškia, kad Anglija atsisako nuo savo antisovietinių tikslų. Anglija taipgi kreipianti daug domės Pabaltijo valstybių ginklavimuisi ir sudarymui čia projektuojamai Pabaltijo — Skandinavijos jurų sąjungai bazės."

Vadinasi, Anglija su Prancuzija ginčinasi už poziciją Pabaltijos valstybėse. Ir ten

Anglo Kelionė į Lietuvą

Rašo V. K. Račkauskas.

Netol tos dalies yra didelė aikštė, kur du kartu savaitėje buna turgus. Aplinkui aikštę visur yra žydų krautuvės, kur parduodama visokie geležiniai išdirbiniai ir drabužiai; prieš krautuves — vežimėliai kaimiečių, atvežančių savo vaisius, kiaušinius, daržoves; aikštės viduryje yra pakankamai vietos dideliems lietuvių vežimams. Kauno turgavietė yra tai žydų ir krikščionių susirinkimo ir pasimatymo vieta; rods tarp jų nėra daug meilės, bet prekyba suveda juos kruvon.

Netoli nuo turgavietės, arti Katedros ir Rotužės, yra Miesto Muzėjus, kurs tėra atdaras tik dvi dieni savaitėje keturioms valandoms. Aš radau jį uždarytą, tik, dėka lietuvio žurnalisto rupesniui, radome Muzėjaus kuratorių sėdint ant suolelio Muzėjaus kieme. Į musų prašymą atidaryti Muzėjų jis susiraukė, bet, sužinojęs, kad aš atvykau iš Londono, visai persimainė ir pareiškė esąs pasirengęs parodyti visą, ką tik norime matyti. Muzėjus nėra įdomus. Pavyzdžiui, negalėjau rasti nei vieno viso lietuviško tautinio kostiumo pavyzdžio, nors šiaip visokių rubų yra prikabinėta spintose; nėra meno, nei amatų išdirbinių pavyzdžių, kai audimas; veltui dairiausi, kad pamačius lietuviško gintaro pavyzdžių. Muzėjuje yra tiktai vienas įdomus dalykas, tai — Rubenso (sako, kad tai originalas) paveikslas „Crucifixion"; laiminga, kad jis nebuvo išeinančių rusų ar ateinančių vokiečių pavogtas.

Gyvas Karo Paminklas.

Nors Kauno Muzėjus ir užvilė mane, bet gi reikia nepamiršti, kad jaunos Lietuvos Respublikos turtai yra Vilniuje; kol lietuvių aspiracijos bus sukoncentruotos senovės sostinei atgauti, vargiai bus padaryta daug pagerinimų Kauno Muzėjuje.

Kaune lietuviai, kai matyt, visą dėmėsį nukreipė į Karo Muzėjų, kurį visai prižiuri invalidai. Kiekvienas pulkas turi čia savo skyrių, — čia yra įdomus Didžiųjų Kunigaikščių paveikslai ir keletas naujojo lietuvių meno pavyzdžių.

Prieš nelabai dailų naują trobėsį, kurio murinis bokštas neatatinka geležiniam stogui, yra labai gražiai įrengtas daržas, su stebėtinai bailiomis rožėmis, kokias retai kur man tebuvo tekę matyti. Tai yra didelis kontrastas Miesto Daržui, kurs, taip jau nevykęs, kaip ir Miesto Muzėjus, yra prie Laisvės Alėjos (Liberty Avenue) ir užima tik apie du akru ploto; teisybė, jo žolynus pridengia medžių uksmė, bet jis yra taip užleistas, kaip valkatos barzda, ir visur ant takelių primėtyta popierių ir šiukšlių.

Bet Karo Muzėjaus daržas yra visai kitoks. Šičia lietuvis, matyt, padoriai užsilaiko. Jis nemėto čia šiukšlių ant švarių takelių, — joms vieta medinėse dėžėse prie suolų. Miesto Parke jis gali buti (t. y. lietuvis) nariu britų publikos, kuri visur palieka popieriaus maišelius, kaip ir straigė savo pėdsaką, be atodairos užteršiant visuomenės parkų veidą. Karo Muzėjaus darže lietuvis yra taip jau švarus, kaip ir vokietis Berlino Tiergarten'e, kur policistas stropiai daboja, kad nenumestum parke net vyšnios kaulelio, jau nei nekalbant apie tokius dalykus, kaip popieriniai maišiukai.

Taip yra, galimas daiktas, delto, kad lietuviai skaito tą darželį savo nuosavybe (svetimšalių elementų Kaune čia nesimato), nes juk ir Anglijoje niekas nemėto tuščių sigaretų dėžučių ant savo pievelės. Mažas darželis, invalidų burio prižiurimas, laistomas ir dabojamas, yra tai bene vienintėlis dalykas, kurį lietuviai pasidarė sau šitame rusiškame (?!) mieste. Tai, ką jie pasidarė, yra tikrai lietuviška. Jų pačių budu padaryta. Šičia netik yra biustas labiausiai gergiamo Lietuvoje žmogaus, Dr. Jono Basanavičiaus, kurs nenuoalstančiai per metų eiles trusėsi savo krašto laisvei, bet darže yra dar ir lietuvių tautos paminklas.

Kryžius ir Stabmeldžių Aukuras.

Po karo jauna Respublika neturėjo pinigų brangiasniam savo žuvusiems paminklui pastatyti, taigi šičia, Muzėjaus darže pastatė ir 1921 m. pašventino akmenų čiukurą („cairn"). Paminklo viršunėje yra lietuvių styliaus kryžius, ir ant paties paminklo yra kitas kryžius su skydu ir šarvu. Ant paminklo yra užrašyta:

„Žuvusiems
už
Lietuvos Laisvę
1921"

Žemiau parašo yra du kryžium sudėtu šautuvu su blizgančiais durtuvais ir bronzinis lietuvaitės reljefas, nuleista nuliudime galva, rankose — laurų vainikas; prie pamato, dėžėse, gėlės — geraniumas ir vijoklė. Prieš paminklą yra tiesus granito aukuras su lotinišku užrašu:

„Redde quod debes."

Abiem paminklo šonais yra senų Lietuvos medinių kryžių pavyzdžiai, rupestingai ir dailiai išdrožinėti. Dešinėje pusėje — aukštas vėliavos stiebas ir sagybinio budelė, padabinta Respublikos spalvomis — žalia, raudona ir geltona. Šičia ir sargyba — veteranas — tarnybos rubais, plienine kepure, daboja paminklą nuo aušros ligi sutemus.

Invalidai, kuriems yra pavesta daboti Muzėjus ir daržas, yra užsitarnavę žmonės, Respublikos parinkti ir užlaikomi, visos tautos vardu jie paaukojo savo gyvenimą šitam nemirtinam paminklui savo žuvusiems draugams laikyti; saulei tekant ir nusileidžiant jie atlieka ties paminklu labiausiai sujaudinančią ir kartu pilną įkvėpimo nedidelę ceremoniją, kokios dar nebuvau turėjęs privilegijos niekur matyti.

Kas vakaras, prieš saulei nusileidžiant, darže susirenka daug žmonių — kaimiečių moterų, basų vaikų, karininkų ir kareivių uniformose, civilinių žmonių, turtingų ir vargšų. Vienur kitur matai rustų karžygį. Vienas, mačiau, buvo su tuščia rankove, netekęs mušyje rankos. Kareiviai, praeidami pro šalį paminklo, saliutuoja, civiliai žmonės nusiima kepures.

Įspudingos Apeigos.

Pirmą vakarą, kai įėjau į daržą, laikrodis išmušė aštuntą valandą, ir visos kalbos, bematant, nutilo. Suskambino varpelis. Paskui ant bokštelio pasirodė trimitininkas, plienine kepure. Jo stovyla buvo ypatingai aiški, — juoda prieš temstantį vakaro dangų.

Jam pabaigus trimitą pųsti, pasigirdo, lig atsakymui į jo garsą, tolima muzika. Ji ėjo artyn ir artyn, ir į daržą įžengė invalidų kuopa. Tuo pačiu laiku pamačiau ugnį degant ant stabmeldžių aukuro prieš paminklą.

Už kelių valandėlių Muzėjaus durys atsidarė ir, orkestrai griežiant Žuvusiųjų Maršą, atėjo karžygiai. Dvilypis Respublikos kryžius blizga ant jų šalmų; kiekvienas jų neša durtuvą su juodu ir raudonu vieluku, — tai senovės ritierių ženklas. Prieš juos vežama Valstybės vėliava, pačiame gale eina, šlubuodamas, pilkame uniforme, aukštas vyras, kaip ir britų gvardijos narys, atstovaująs neoficialę armiją, kuri stojo ginti kraštą nuo bolševikų.

Jie visi sustojo paminklo šonuosę. Orkestra nutilo. Karininkas sušuko žemu balsu komandą. Durtuvai pakilo aukštyn; vėliavai ant bokšto leidžiantis žemyn, orkestra sugriežė Hymną šv. Mergelei. Antru komandos žodžiu Kareiviai nusiėmė plieno šalmus, paminklo kryžius sužibo elektros žiburiais, orkestra sugriežė Respublikos hymną.

Stovėdamas šičia, šale moterų, palenktomis galvomis ir šale vyrų be kepurių, visai nesigėdžiau, pajutęs kamuolį, kylantį gerklėje. Niekas mano draugų, kuriuos buvau pasidaręs Kaune, nebuvo pasakęs man apie šitą vakarinį pagerbimą kritusių už laisvę karžygių. Gal jie prisibijojo, kad aš tik gal iš mandagumo rodysiu susidomėjimo tokiu dalyku, kurs jiems patiems taip daug reiškė. Kaip ten nebutų, man buvo malonu, kad jie leido man pačiam susijėškoti tą vietą. Stovėdamas čia, aptilusioje minioje, prieš paminklą su žibančium kryžium, kylančiu tamsiame medžių fone, prieš degančią ant aukuro ugnį, jaučiau, kad pradedu aiškiau, negu pirma, suprasti lietuvius. Lietuva, matyt, nepamiršo — ji net nepamiršo savo senovės dievaičių — ir gražu, kad jie auštant ir prietemose pagarbina savo žuvusius, nesa tikrai tie jos sunųs iškovojo jai laisvę, kurios ji nuo senai troško. Taip jau gera, kad jie parinko jų draugus, dabar invalidus, paaukoti savo amžių paminklui, kurs visados turės priminti tautai jos garbingą praeitį ir turės teikti įkvėpimo ateičiai. Šitie paminklo ir aukuro dabotojai sudaro garbingą brolybę.

(Daugiau bus).

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS

SLA. RESPUBLIKOJ.

II.

Gamta džiaugiasi visi tie,
kurie ją supranta, nes
iš jos išmintį semia ir
sau ant žemės rojų tveria.

Kaip gamta džiaugiasi išmintingas žmogus, kuris bestudijuodamas ją suprato jos paslaptis ir paliuosavo save nuo ruodemių, taip pat džiaugiasi šiandien SLA. narys, kuris pasiliuosavo save nuo kunigų įtakos. Bet delto tiems šios respublikos piliečiams teko pergyventi gana sunkių dienų, kol perversmas ir krizis praslinko, nes kunigai organizuotomis jėgomis puolė ant šios respublikos kad ją sunaikinus. Kas neatsimena 1900 metų kovos, kuomet visi laikraščiai, po kunigų įtaka, šaukė SLA. bedievių, laisvamanių organizacija? Kas nepamena Chicagoj jubilėjinio SLA. Seimo, kur kunigai sieksninius atsišaukimus išleido ir visur ant tvorų ir stulpų išlipino, su grasinimais katalikiškoms draugijoms neimti dalyvumo SLA. Seimo rengiamam apvaikščiojime? Visur, visuose kampuose, po įvairias kolonijas, per ištisas kuopas, buvo vedama kuoaštriausia kova, kad suardžius SLA., arba pavergus po savo jungu, kaip Hindenburgas kad pasakė laike didžiojo karo:

„Žmonės paliko jau per gudriais, tad reikia iššudyti tiek, kiek galima, o likusius amžinai pasmerkt — vergijon pakinkyt; tik tuomet bus ramybė žmonėms ant žemės."

Tą patį kunigai skelbė Susivienijimui ir taip elgėsi, kuopas išardyt arba pavergt stengdamiesi.

Kas tuo laiku Susivienijimą gynė? Kas nešė panieką? Kas buvo mėtomi iš darbaviečių? Kas buvo vejami iš namų, kaipo įnamiai? Kurių bizniai buvo boikotuojami? Kas atlaikė tuos visus smugius? Ir kas iškėlė organizaciją nuo kelių šimtų narių iki dešimties tukstančių narių nuo 1901 iki 1911 metų?

Ar socialistai? Ar jų Sąjunga? Socialistų sąjunga pradėjo formuotis tik 1906 m., tuomet, kuomet SLA. jau kova su kunigais buvo pilnai laimėta, ir kuomet SLA. sparčiai visuose kampuose organizavosi. Socialistams tuomet, nerupėjo remti tautinio pobudžio organizacijas, nes jų oficiozai: „Kova", „Pirmyn", „Keleivis", „Dilgėlės", vedė griežtą kovą prieš patriotinio pobudžio organizacijas, kaipo kapitalistinės sistemos palaikymo įrankius. Antra, juk tuomet patys socialistai turėjo dėti visas savo jėgas organizavimui savo partijos — Sąjungos. O kuomet sustiprėjo jų partija, tai 1911 m. puolė ant šitos respublikos ne su mažesne spėka kaip kunigai 1901 m. ir pridirbo šiai respublikai žalos, nes suklaidino ir atitraukė suvirš šešis tukstančius narių.

Kas tuo laiku gynė šią respubliką nuo socialistų puolimo? Gal bolševikai, kuriuos karas išperėjo tik 1916 m.? Ne, nes jie ir dabar nerimsta šitoje respublikoje ir vienur-kitur stengiasi įvesti savo diktaturą, kaip kuopose, taip ir apskričiuose. Apart to, vis žinom, kad bolševikai visai nesenai pakeitė savo politiką linkui Susivienijimo. Jie šią respubliką griovė kaipo „buržuazijos" lizdą 1919 metais, kuomet reikėjo SLA. nariams papildyti influenzos epidemijos padaryti nuostoliai ir tuomet jie nemaža pakenkė SLA. respublikai.

Gal Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, kuri, kaip žinome, susiorganizavo tik 1914 m., gynė SLA. respubliką nuo visokių puolimų. O gal katalikų Federacija, kurią suorganizavo, veda ir valdo kunigai? O kiek kunigai gero musų respublikai troško, tai buvo augščiau nurodyta.

Taigi, kam tenka kreditas ir garbė už organizacijos sutvėrimą, vedimą, gynimą jos reikalų nuo įvairių užpuolikų? Kas tenka atsakyti į šį klausimą?

Atsakymas aiškus, kad nė socialistams, nė kunigams, nė bolševikams, nė sandariečiams, nė federalistams tenka garbė už šios respublikos auklėjimą ir gyvenimą, o tik Susivienijimo Lietuvių Amerikoje tvėrėjams, auklėtojams, gynėjams, kurie nenaudojo ir nenaudoja kito obalsio vedimui kovos su organizuotoms partijoms puolančioms ant jų, kaip tik tą:

„Mes esame SLA. nariai ir privalome ginti savo organizaciją nuo visokių užpuolikų." Ir jiems, tiems SLA. nariams, visuomet tuomi obalsiu vaduojantiems, sekėsi atmušti užpuolikus. Kas nori savo partijų lizdus susukti šioje respublikoje, daro klaidą, nes SLA. nariai prie to nedasileis.

(Daugiau bus).

VILNIAUS SEIMO JUBILEJUS

Šiemt gruodžio 4 ir 5 dienomis sukanka 20 metų nuo Pirmutinio Didžiojo Lietuvių Suvažiavimo Vilniuje. Lietuvos pažangieji laikraščiai plačiai apie tai rašo ir ragina lietuvių visuomenę tinkamai paminėti šito svarbaus lietuvių tautos istorijoje įvykio 20-metines sukaktuves. Kad „Tėvynės" skaitytojams butų aišku kokį svarbų vaidmenį suvaidino lietuvių tautos istorijoje šitas Vilniaus Lietuvių Seimas, čionai perspausdiname iš „Lietuvos Ukininko" aprašymą šio Seimo. Dabartinis „L. Uk." perspausdina tą aprašymą iš savo 1 num. 1905 metų, gruodžio 14 d. išėjusio, nekeisdamas to aprašymo formų ir kalbos, tatai ir mes tą aprašymą perspausdiname originaliai.

Spalių 17 d. manifestas pažadėjo žmonėms kaikurias laisves; pažadėjo jis leisti žmonėms liuosai rinkties ir atvirai kalbėties apie savo vargus ir džiaugsmus.

Burelis lietuvių nutarė pasinaudoti ta ties a ir pakviesti į Vilnių ant lapkričio 21 ir 22 d. (gruodžio 4 ir 5 d.) lietuvius pasikalbėti apie savo reikalus.

Tas pakvietimas buvo paskelbtas „Vilniaus Žiniose". Jis buvo parašytas ne visai aiškiai, ne visiems suprantamai, ir todėl suklaidino nemaža žmonių. Kaikurie žmonės suprato, kad Vilniuje stos nauja valdžia, kuri išklausys žmonių skundus ir tuojau išpildys jų reikalavimus. Atsirado Lietuvoje nemaža žmonių, kurie išrinko iš savo tarpo atstovus į Vilnių ir įdavė jiems visokių raštų, prašymų ir skundų. Žinoma, jų troškimai neišsipildė. Keliems teko tik papasakoti susirinkimui apie savo bėdas, daugumas nė kalbėti negavo, kitiems teko savo raštus palikti tiems žmonėms, kurie buvo išrinkti, kad prižiurėtų tame susivažiavime tvarką. Tie visi jų raštai nebuvo nė perskaityti visiems. Susivažiavimas neparinko nė žmonių, kurie galėtų tuos raštus peržiurėti ir nors šiokį tokį atsakymą duoti žmonėms. Vienu žodžiu, daugelio žmonių viltįs griuvo, neišsipildžiusios. Atsitiko tai delto, kad pakvietimas buvo, kaip sakėmė, parašytas ne visai aiškiai ir paskui nebuvo tam tikrų paaiškinimų, koks tai bus susivažiavimas, ką jis darys, kokią galybę turės.

Susivažiavo žmonių daugybė — apie du tukstančiu bilietų buvo išdalyta, kiti gi ir be bilietų buvo įėję. Atvažiavo žmonių iš Kauno, Suvalkų, Vilniaus ir Gardino gubernijų; atvažiavo iš Peterburgo, Rygos, Maskvos, Liepojaus, Varšavos, Odesos ir kitų miestų ir vietų. Buvo net ir iš Prusų Lietuvos. Suvažiavo daugiausia ukininkų, nemaža bežemių ir mažažemių, buvo ir darbininkų: atvyko kelios dešimtįs kunigų, nemaža studentų ir mokslus išėjusių lietuvių; atsirado ir dvarininkų burelis. Moterų buvo nedaug, ir tos pačios daugiau iš Vilniaus miesto buvo atėjusios.

Vienu žodžiu susivažiavo Lietuvos žmonės iš įvairių musų tėvynės kampų ir iš svetur, žmonės įvairių luomų, įvairaus apšvietimo. Visiems rupėjo Lietuvos reikalai.

* * *

Pasiryžęs rašyti apie tą susivažiavimą, aš nariu nurodyti jo svarbumą ir vertybę. Kad galėtumėt gerai tai suprasti, aš paaiškįsiu visus to susivažiavimo nutarimus. Paaiškinimams imsiu tą, kas buvo sakyta per susivažiavimą, tik vis tai savo žodžiais išguldysiu.

Atvykę žmonės norėjo pasipasakoti apie savo vargus ir bėdas, tik per trumpą laiką negalima buvo visiems, kurie norėjo, išsikalbėti. Daugelis nedrįso kalbėti tokiame dideliame susirinkime. Daugiausia kalbėjo mokslus išėjusieji ir studentai; kai-kurie kalbėjo tankiai ir daug. Kadangi buvo trumpas laikas ir daug reikalų reikėjo apsvarstyti, tai nutarta buvo kalbėti vienam tik 10 minučių; apie daugelį klausimų leidžiama buvo tik 10 žmonių kalbėti.

Išpradžios, kol išrinko tvarkos prižiurėtojus, žmonės daug rėkavo, šukavo, negalima buvo susikalbėti. Ir paskui nesykį kildavo sumišimas ir triukšmas. Bet apskritai imant, susirinkimas pasisekė.

Daug triukšmo kilo dėl žmonių, kurie sakosi esą darbininkų vadovais. Jie labai gyrėsi patįs daug padarę ir peikė kitus, o apie pakeltuosius klausimus tankiai mažiausia kalbėjo. Daugumai susirinkusiųjų tas labai netiko, daugelis labai pyko ant jų. Dėl to keliatą kartų kuo tik neiširo visas susirinkimas.

Buvo kilę sumišimai ir dėl kitko.

Vilniaus gubernijos lietuviai ne visi bemoka lietuviškai, kiti jau užmiršo savo tėvų kalbą. Jie klausėsi, bet maž tegalėjo suprasti, apie ką yra kalbama. Jie prašė nors trumpai paaiškinti jiems lenkiškai. Atsirado keliatas žmonių, kurie patįs gerai supranta lenkiškai, bet jokiu budu nenorėjo leisti lenkiškai tame lietuvių susirinkime. Bet daugumas nutarė leist papasakoti, apie ką buvo kalbėta, lenkiškai tiems, kurie nesupranta lietuviškai. Žinoma, butų labai biauru, jeigu lietuviai, patįs persekiojami ir slėgiami, persekiotų savo brolius nemokančius lietuviškai. Pasirodė, kad tame dideliame susirinkime atsirado tik keli žmonės, kurių širdise yra pasislėpusi lenkų kalbos neapykanta.

Kalbėjo ir vienas žydas, kalbėjo — lietuviškai; kvietė jis į vienybę, kartu eiti į darbą, kartu versti prispaudėjus.

* * *

Visupirma buvo pakeltas klausimas apie dabartinį labai sunkų musų padėjimą, apie suirimą visoje Rusų valstybėje, apie tai, kas labiausiai mus visus spaudžia.

Buvo nurodyta, kad mus slegia valdžia. Ji atima iš musų kareiviauti stipriausius vyrus darbininkus; varo juos į svetimą šalį ir liepia žmonių kraują lieti. Valdžia užkrovė ant musų didžiausius mokesnius, akčyžes, muitus, išperkamuosius mokesnius (vikupus) ir kitokias sunkenybes. Valdžia siunčia į musų kraštą žmones, kurie nesupranta nė musų kalbos nė musų reikalų. Valdžia draudžia mums savas mokyklas turėti. Valdžiai rupi kuodaugiausia pinigų iš musų prisiplėšti ir laikyti žmones tamsybėje.

Buvo kalbama, kad, jau visi Rusų valstybės kraštai sukilo prieš valdžią, jau ir kareivija kįla, net ir kai-kurie valdininkai reikalauja sau žmoniško gyvenimo. O valdžia vis dar nenori galutinai nusileisti, vis dar tik mažus palengvinimus teduoda arba tik dar težada duoti. Todėl reikia sugriauti senąją, netikusią valdžią ir sutverti naują, geresnę. Kol bus tokia valdžia, kokia ligšiol yra, nieko gero nebus, vienas tik vargas ir bėdos. Reikia visiems, mokyties, nes tamsiam žmogui nė ginklas nieko negelbės. Tamsus žmogus gali griauti, ardyti, bet sugriovęs nieko gero nepastatys. Nieko neveiks ir burelis šviesių vyrų, pasišventusių žmonėms tarnauti, jeigu plačios minios bus tamsios, jeigu jos nežinos, kaip reikia sutverti naują, geresnį gyvenimą.

Visiems susipratusiems žmonėms reikia eiti į vienybę, nes vienybėje tėra galybė. Reikia visiems jungties į burius ir burėlius, į draugijas ir draugijėles. Jeigu vienas žmogus pareikalautų ko-nors nuo valdžios, tai jo niekas neklausys; jeigu pareikalaus burys žmonių, tai gal ir išklausys, bet neišpildys jų reikalavimo. Bet jeigu vienu sykiu ir vienodai to paties reikalaus šimtai tukstančių žmonių, tai valdžia turės nusileisti ir išpildyti teisingus žmonių reikalavimus.

Todel, negana tik mums vieniems lietuviams savo tarpe vienintis, reikia mums susižinoti ir su kitais susivienijusiais Rusų valstybės žmonėmis, kurie to paties reikalauja, — su tais, kuriems dabartinė valdžia yra, kaip koki sunki našta, ant pečių užgulusi. O juk lenkai, latviai, žydai, gruzinai, armėnai ir visų kitų prislėgtųjų tautų žmonės atjaučia tą naštą, tą vargą. Nesaldus ir pačių rusų žmonių gyvenimas, rusų ukininkus nuolat jau badas kankina. Visi šaukia: „taip nebegalima gyventi! Gana kentėti!"

Visa tat apsvarstęs Lietuvių Suvažiavimas padarė tokį nutarimą arba kitaip sakant tokią sustatė rezoliuciją:

Pripažindami, jog dabartinė caro vyriausybė yra didžiausias musų prispaudėjas, jog dabar prieš tą vyriausybę pasikėlė visi Rusų valstybės kraštai; jogei geresnio gyvenimo galėsime sulaukti tiktai apgalėję senąją valdžią, — susirinkusieji čia lietuviai nutarė:

Šviesties, jungties ir stoti į kovą drauge su sukilusiais visų Rusijos tautų žmonėmis.

(Daugiau bus).

SLA. ORGANIZATORIAMS PATARIMAI

NUOŠIRDUMAS.

Tik tas žmogus tegali turėti gerą pasisekimą gyvenime, kuris moka nuoširdžiai perstatyti dalykus. Žmonių simpatija ir prielankumas linksta ton pusėn, iš kurios paeina nuoširdus draugiškumas, kur jie jaučia atvirą nuoširdų draugą. Tankiai tenka pastebėti gyvenime reiškinių, kurie kuoaiškiausiai liudija, kiek reiškia nuoširdumas. Yra žmonių ir prekyboje ir įvairiose profesijose, kurie yra išmintingi, gabūs ir teisingi, tačiau jie neturi tokio pasisekimo, kokį turi daug kartų už juos mažesnių gabumų ir mažiau išsilavinę ir patyrę žmonės. Ir šito skirtumo svarbiausia priežastimi yra nuoširdumas. Žmogus šaltas, sausai kalbantis, kas tankiausiai palaikoma išdidumu, niekuomet nepatrauks linkui savęs didelės žmonių simpatijos, nors jis ir naudingiausius patarimus jiems teiktų, nors didžiausį patarnavimą neštų.

Nuoširdumas jungia kruvon visas kitas geras ypatybes ir proto išdavas. Jis suteikia visoms ypatybėms tokią malonią ir mandagią išžiurą, ko niekas šiame pasaulyje negali duoti. Kuomi yra kvapsnis gėlėms, skanumas vaisiams, skaitstumas jaunai mergelei, tuomi yra nuoširdumas kiekvienam visuomenės darbuotojui, kiekvienam pramoninkui, kiekvienam profesionalui ir juo labiau jis yra reikalingas kiekvienam agentui, o ypač SLA. organizatoriui! Savo nuoširdumu galima savęs link patraukti kad ir atkakliausį žmogų ir tuomi padėti pagrindą draugiškumui.

Nuduoto arba netikro nuoširdumo negali buti. Nuoširdumas turi turėti pagrindą pačiose žmogaus sielos, širdies ir dvasios gelmėse. Tik tuomet jisai bus žavėjantis ir patraukiantis kitus žmones linkui savęs. Mes matome daugelį žmonių, kurie yra ir meilūs, ir mandagūs, ir gražūs, tačiau tuojaus pajaučiame, kad jų nuoširdumas yra nuduotas, kad jie tik veidmainiauja ir todel jie negali laimėti musų simpatijos, mūs prisirišimo prie jų.

Manau kiekvienam skaitančiam šį rašinėlį, tenka, arba bent teko, susitikti tokių žmonių, kurie musų įsitikinimams yra griežtai priešingi ir mes juos laikome savo priešais, tačiau juos mylime, jais pasitikime ir jaučiame prie jų prisirišimą — jų draugija yra mums maloni. Ir taip yra vien delto, kad jie yra nuoširdūs žmonės, kad jie savuose įsitikinimuose yra pasinėrę su visa siela ir širdimi. Taipgi nėra abejonės, kad kiekvienam teko pajusti tas neapykantos jausmas linkui veidmainių. Kas gali didesnio pasipiktinimo sukelti, kaip žmagaus veidmainingumas, kuriuomi jiFsai nori mus sau laimėti? Pagaliau kiekvienas pripažins, kad daug maniau klausyti nuoširdaus melagio, nors ir kvailiausias melagystes pasakojančio, negu gryniausią teisybę kalbančio nenuoširdaus žmogaus. Ir reikia labai išlavinto ir prityrusio žmogaus, kad padarius tinkamas ir teisingas išvadas, kuomet tą patį dalyką apipasakoja nuoširdus melagis ir nenuoširdus teisybę kalbantis žmogus.

Taigi ir SLA. organizatoriam reikalinga atkreipti domės į šį dėsnį — į nuoširdumą. Kiekvieno SLA. organizatoriaus pirmutine pareiga yra ieškoti draugų ir tuos draugus suradus, stengtis juos savo draugais palaikyti visuomet. O draugų laimėjimui ir jų palaikymui yra vienatinis kelias — nuoširdumas. Kiekvieno SLA. organizatoriaus svarbiausia pareiga yra nevien narius prie organizacijos prirašyti, bet tuos narius taip įtikinti, kad jie SLA. nuoširdžiais draugais butų per visą savo gyvenimą. Tik tuomet organizatorius tinkamai savo pareigas atlieka. Kas iš tokių narių, jei jie šiandien prisirašo, o rytoj keno nors pakalbinti pameta organizaciją! Ir jų nuoširdumą galima laimėti tik savo nuoširdumu.

Todel žinodami, kokią svarbią rolę vaidina įvairiose gyvenimo kryptyse nuoširdumas, stengkimės jo pasiekti. Vieni žmonės turi prigimtą nuoširdumo budą, kiti jį yra išsiauklėję patyrimo ir teisingumo dėsniais. Pastarasis yra geresnis, nes pirmasis kartais gali žuti tam tikroms gyvenimo aplinkybėms spaudžiant. Tiesa, gali žuti ir pastarasis, tačiau jis yra daug pastovesnis, nes patyrimo ir teisingumo dėsniais paremtas.

Norint buti pasekmingu organizatorium, reikia nuoširdžiai tikėti, kad tavo darbas yra naudingas žmonijai, kad tavo organizacija yra geriausia ir naudingiausia tiems žmonėms, kuriuos tu prie jos prirašinėji. O kuomet pats nuoširdžiai į ką nors tikėsi, tuomet lengvai įstengsi ir kitus įtikinti, nes tavo nuoširdumas tau pagelbės. Žmonės pajutę tavo nuoširdumą pilnai įtikės, kad tu esi jų nuoširdum draugu ir linki jiems vien gero ir paklausys tavęs prisirašydami prie SLA. Be nuoširdumo tinkamo pasisekimo nebus. Todel bukime nuoširdūs ir teisingi!

KONKURSO DARBUOTOJU PRANEŠIMAI

GERAS PASIŽADĖJIMAS.

SLA. 194 kuopos iš Cicero, Ill., pirm. ir Konkurso organizatorius K. P. Deveikis praneša sekamai:

„Pas mus prirašinėjimas naujų narių ir abelna 2-ro Auksinio Konkurso darbuotė eina labai lėtai. Gal to priežastimi buvo vasaros karščiai ir kitos aplinkybės. Vienok turiu vilties, kad ateityje pasitaisys ir pas mus naujų narių prirašinėjimo vajus, nes pereitame kuopos susirinkime apkalbėta šis reikalas ir nariai pasižadėjo pasidarbuoti naujų narių prikalbinimui. Jeigu nariai išpildys savo pažadus, tai suprantama ir pasekmės bus kitokios. Todel malonėkite prisiųsti glėbį aplikacijų ir siųskite kaip greitai galima, nes seniaus gautas jau visas išbaigiau ir dabar gali mane užklupti be aplikacijų, kuomet nariai pradės savo darbą. Stengsimės kiek galėdami pasidarbuoti SLA. labui.”

Jei tik stengsitės, tai ir pasidarbuosite. Ypač reikia pasitikėti, kad SLA. 194 kuopos nariai išpildys savo gerą pasižadėjimą ir pagelbės organizatoriui naujų narių prikalbinti prie SLA. O kad nariai savo pasižadėjimą išpildys, tai nėra pagrindo tam netikėti, nes kitaip jie nebutų darę nei pasižadėjimo. Taigi reikia tikėtis, kad Cicero SLA. darbuotojai parodys ką gali jie nuveikti.

SLA. 36-ta KLOPA SU 1,000 NARIŲ.

D-ras A. L. Graičunas — 36-tos kuopos daktaras-kvotėjas, jau išegzaminavo lygiai 100 naujų narių, ir aplikacijas pasiuntė Centran. Organizatorius p. A. S. Bračiulis turi jau antrai šimtinei porą tuzinų naujų aplikantų ir laukia sekančio spalių mėnesio susirinkimo, kad kuopai perstatyti priėmimui. Kas pergalės 36-tą kuopą, kuri pasiryžo iki naujų metų skaityti savo kuopoje vieną tukstantį narių. Tai bus pirma SLA. tukstantinė kuopa. Štai ką gali čikagiečiai!

Report.

Labai puiku, kad čikagiečiai šitiek daug gali — mes tuomi labai džiaugiamės! O kuomet gerb. reporterio pažadai išsipildys — kuomet SLA. 36 kuopa pastos pirmutine tukstantine kuopa Susivienijime, tai „šiur” SLA. Centras pasiųs po gražų prezentą ir 36 kuopos organizatoriui broliui Bračiuliui už naujų narių prikalbinimą ir D-rui Graičunui už jų gerą išegzaminavimą.

S. L. A. REIKALAI

PAAIŠKINIMAS Į „VARPO” VAJŲ.

Chicagos lietuvių savaitraščio „Varpo” 36 num. pasirodė straipsnis po antgalviu „Nominasijoms” į S. L.A. C.V. besiartinant”. Po šituo straipsniu pasirašo „Senas SLA. Narys” ir kalba tokiais musų organizacijos reikalais, apie kuriuos jis mažiausio supratimo neturi ir po to veda tam tikrą agitaciją už perkėlimą SLA. Centro Chicagon ir ragina SLA. narius rinkti į SLA. Pildomąją Tarybą tik čikagiečius SLA. darbuotojus. Iš karto į šį straipsnį nekreipiau jokios domės, nes kas gali suvaikyti ką pašaliniuose laikraščiuose rašo įvairūs politikieriai, pasislėpę kad ir po SLA. narių slapyvardžiais. Juk jau esame pripratę prie visokių agitacijų kuomet ateina laikas rinkti SLA. Pildomąją Tarybą ir esame patyrę, kad tokios agitacijos tankiausiai šmeižtais paremtos, ypač jau dirbančiųjų SLA. reikalams viršininkų purvinimas pereidavo visokias ribas. Todel ir šitą „Varpo” polemiką laikau paprastu politikierių žygiu ir nemaniau nieko į tai sakyti.

Vienok su rugsėjo 9 d. pradėjo man siuntinėti iš įvairių vietų SLA. darbuotojai plakatą, kuriame perspausdinta minima polemika ir SLA. kuopų sekretoriams ir kitiems darbuotojams siuntinėjama glėbiais, bent taip man pranešė šį plakatą prisiuntusieji darbuotojai. Šis plakatas platinamas SLA. kuopose pačios „Varpo” firmos iniciatyva, nes jis atspausdintas su „Varpo” antro puslapio visu antgalviu, kuriame yra pažymėta ir laikraščio leidėjai, ir redaktorius, ir prenumeratos kainos ir visos kitos „Varpo” leidime ir jo užsiprenumeravime informacijos. Todel aš šitą agitaciją ir vadinu „Varpo” vajum. Taipgi reikia pažymėti, kad prisiuntusieji šį plakatą darbuotojai tikrina, kad Dr. A. L. Graičunas šį plakatą glėbiais siuntinėja SLA. kuopoms ir atskiriems darbuotojams. Taipgi „Tėvynės” redaktorius, p. S. E. Vitaitis, irgi prisiuntė man minimą plakatą ir kartu prisiuntė D-ro Graičuno „Tėvynės” redakcijai rašytą laišką, kuriame jisai smerkia Pildomosios Tarybos nutarimą taisyti dabartinį SLA. namą ir pasisako, kad jis „Varpe” platesnę kritiką tuo klausimu rašo. Todel sulig pasisakymo paties D-ro Graičuno jau ižnome, kad šito plakato autorium yra D-ras Graičunas ir sulig gavusių šį plakatą SLA. darbuotojų tikrinimo žinome, kad ir šito „Varpo” vajaus vyriausiu „inžinierium” irgi yra D-ras Graičunas.

Ar yra rimta pašaliniam laikraščiui tokį vajų SLA. reikalais vesti ir pritarti D-ro Graičuno nerimtos avantiuros, kaip tatai daro „Varpas”, lai sprendžia patys skaitytojai — SLA. nariai. Bet kuomet su šitokia agitacija einama į S. L. A. kuopas net su plakatų pagalba ir tuo budu keliamas organizacijoje nerimas net laikraščio autoritetu pasiremiant, tad laikau reikalingu į tai atsiliepti ir liečiamus klausimus paaiškinti tikroje jų šviesoje. Apart to, ir prisiuntusieji plakatą SLA. darbuotojai reikalauja, kad aš, kaipo S. L. A. Prezidentas, oficialiai tarčiau savo žodį, paaiškindamas plakate liečiamus klausimus. Kadangi tenai yra liečiami musų organizacijos svarbieji reikalai, tai reikalinga kiek ilgiaus apsistoti ir nuodugniau į tai pažvelgti.

Į visą plakato turinį nemanau reikalingu yra atsiliepti. Paaiškinsiu SLA. narių žiniai tik pačius svarbiausius punktus, kuriuos galima padalinti į sekamus keturis skyrius: 1) kėlimas SLA. Centro Chicagon: 2) SLA. namo taisymas; 3) labdarybės ir kulturos darbai ir 4) išvados. Kalbėsime tais klausimais paeiliui ir pirmiausiai paimam SLA. Centro kėlimą Chicagon klausimą, nes apie tai sukasi ir visas straipsnio turinys ir matyt svarbiausiai tik del to ir straipsnis rašytas.

Kėlimas SLA. Centro Chicagon.

Šitam plakate, kai jau jį skaičiusiems SLA. nariams yra žinoma, tikrinama, kad Chicagon SLA. Centrą perkėlus, tai Susivienijimas susilauktų neišpasakytų Dievo malonių. Tuomet Susivienijimas trumpu laiku gautų 20,000 naujų narių, galėtų įkurti prieglaudos namą, aukštesniąją mokyklą ir daug kitų naudingų darbų padaryti. Gražūs prižadai, bet ar jie išpildomi, tai kitas klausimas. Mano nuomone, kad Centro buvimas vienoje ar kitoje vietoje didelio skirtumo SLA. darbuotės pasekmingumui nesudaro. Norint tokius prakilnius darbus dirbti, galima tat gyveniman vykint nežiurint kur SLA. Centras nebutų ir kuomet tatai dirbtų SLA. kuopos ir apskričiai, tai visuomet ir SLA. Centro pirtarimą ir galimą pagalbą turėtų.

Man, kaipo SLA. Prezidentui, ir manau kitiems Pildomosios Tarybos nariams, kaipo organizacijos viršininkams, visiškai nesvarbu kur SLA. Centras yra ir kur jis turėtų buti keliamas. Mes, kaipo S. L. A. nariai, galime turėti skirtingas nuomones tuo klausimu, bet šiame straipsnyje aš kalbu kaipo SLA. Prezidentas ir todel čionai nenagrinėsiu ar butų naudinga, ar ne SLA. Centrą kelti Chicagon. Man, kaipo SLA. Prezidentui, ir kitiems Pildomosios Tarybos nariams yra svarbu kas jau didžiumos SLA. narių nutarta ir mūs pareiga dabo-ti, kad tie nutarimai butų pildomi ir kad juos pildant butų naudos SLA. organizacijai.

Žinodamas tą faktą, kad SLA. Centro įkurimas New Yorke yra nutarta visuotiSLA. narių balsavimu, turiu pažymėti, kad SLA. Centro negalima niekur kitur kelti be atlikimo tam tikros proceduros, kuri legaliai panaikintų pirmesnį balsavimą, nežiurint nei to, kad SLA. Centro taip labai nori Chicagoje net „Varpas” ir D-ras Graičunas. SLA. narių visuotinas balsavimas yra svarbus dalykas ir į visuotinu balsavimu SLA. narių pareikštą valią negalima žiurėti by kaip, bet be jokių išsisukinėjimų tą valią reikia pildyti, nežiurint kas Pildomojoj Taryboj nebutų. Turėtų buti visiems SLA. nariams žinoma, kad 1909 metų vasarą buvo leista visuotinam SLA. narių nubalsavimui kur įkurti S. L. A. Centrą. Balsavimui buvo leista sekami miestai ir balsų gavo sekamai: New Yorkas — 1,812; Chicago — 1,000; Bostonas — 754; Philadelphia — 397. Čionai pareikšta SLA. narių valia ir tas pareiškimas tegalimas pakeisti tik tuo pačiu budu, kokiu jis buvo pareikštas. Todel SLA. Centro perkėlimas turi pereiti sekamą procedurą: Seimas nutaria kelti Centrą į kitą miestą; leidžiama visuotinam narių balsavimui atšaukimas pirmesnio balsavimo; jei didžiumos narių balsais panaikinamas pirmesnis nutarimas, tuomet vėl leidžiama visuotinam narių balsavimui kur įkurti SLA. Centras. Ir vieną ir kitą balsavimus turi užgirti SLA. Seimai. Tai tik šituo budu galima Centras perkelti į Chicagą ar į kurią kitą vietą. Be šitokios proceduros atlikimo negalima nei kalbėti apie SLA. Centro perkėlimą.

SLA. Namo Taisymas.

Pildomoji Taryba turėdama prieš akis šitokią padėtį musų organizacijoje, negali nei svajoti apie įkurimą SLA. Centro kur kitur apart New Yorko. Taigi Pildomosios Tarybos pareiga elgtis taip, kad pildant šį nutarimą butų naudos SLA. organizacijai. Šitai žinodami, kad SLA. Centras pastoviai įkurtas New Yorke ir čionai reikia SLA. reikali tvarkyti, suprantama, kad reikalinga Centrui atatinkama vieta jau išaugusių SLA. reikalų atlikimui.

Šiandieninis SLA. namas, kokiu jis yra, jau neatatinka SLA. reikalams, kad Centre dirbantieji žmonės galėtų tuos reikalus atlikti nors pakenčiamose sąlygose. Dabartinis SLA. namas yra tokioj padėty, kad čionai nėra net centralinės apšildymo sistemos ir atėjus žiemai kiekvieno atskiro kambario darbininkai priversti kurenti sau atskirą pečių ir pradedant spaustuvės darbininkais ir baigiant redaktorium, visi jie per žiemas, apart savo tiesioginio darbo, yra ir pečkuriais. Centralinės apšildymo sistemos įvesti negalima, nes nėra tinkamos vietos dideliam pečiui patalpinti. Apart to, spaustuvės darbininkų sanitarinės sąlygos yra blogesnės, negu pakenčiamos, nes vietos maža, viskas susikimšę, raidžių statymo kambarys tamsus, vasarą dušnus, spausdinamos mašinos sklepe, kur net tinkamo oro nėra, jau nekalbant apie šviesą. SLA. organizacijos pareiga kovoti, kad visose darbavietėse darbininkams sanitarinės ir kitos sąlygos butų kuogeriausios, nes nuo to priguli darbininkų sveikata, ilgas amžis, kas Susivienijimui, kaipo apdraudos ir pašalpos organizacijai, yra begalo svarbu. Tuo patim kartu Susivienijimas savo darbininkus laiko kuoblogiausiose sanitarinėse sąlygose.

Iki pastarųjų laikų S. L. A. namo parduoti nebuvo galima, nes nebutumem gavę atatinkamos kainos už jį. Dabar jau SLA. namą butų galima parduoti be nuostolių, o gal ir su nedideliu uždarbiu ir kadangi Seimo yra nutarta namą parduoti, tai Pildomoji Taryba, savo suvažiavime birželio 4 ir 5 dd., š. m., kuriame buvo pakviesti ir Kontrolės Komisijos nariai, aptarė namo pardavimo klausimą ir išrinko komisiją ištyrimui kaip butų organizacijai naudingiau ir pelningiau: ar dabartinį namą parduoti ir pirkti kitą, ar tinkamą remantą padarius dabartiniam namui? Sekamame Pildomosios Tarybos suvažiavime, kuris įvyko rugpiučio 6 ir 7 dd., š. m., kuriame ir vėl dalyvavo Kontrolės Komisijos nariai, išrinktoji pirmesniame suvažiavime komisija raportavo, kad ji apžiurėjus daugelį namų, tačiau neradus nei vieno tinkamo SLA. Centro reikalams. Kur nepirksi naują namą, visur reikės išleisti kelioliką tukstančių dolerių namo remantui, kad jį perdirbus SLA. reikalų vedimui tinkamu ir pagaliau perkraustymas visų Centro rakandų ir spaustuvės, viskas tas atseitų apie 20,000 dol. Tuo tarpu perkant dabar namą, moki už jį jau šios dienos kainą ir pertaisymui ir persikraustymui įdėti pinigai yra taip sakant „dead money”. Toliaus komisija pranešė, kad ji pasitarius su architektu sužinojo, kad dabartinį SLA. namą galima pataisyti apie už 25,000 dol. ir sulig architekto ir nejudomos nuosavybės pirklių ekspertų tikrinimo, bile dieną galėsime gauti savo pinigus, nes tiek pataisius namą ir jo vertybė kils proporcionaliai. Apart to, minimi pirkliai ekspertai tikrina, kad už dabartinį SLA. namą į trumpą laiką — apie į penkis metus bus galima gauti arti 100,000 dol., nes visas didysis New Yorko biznis slenka aukštyn į miestą ir ši apylinkė, kur yra SLA. namas, trumpame laike bus biznio centras.

Akyvaizdoje šitokio komisijos raporto, kurį patikrino ir architektas, ir nejudomos nuosavybės pirkliai, Pildomoji Taryba ir nutarė pertaisyti dabartinį namą. Vienok tas nutarimas nebuvo daromas tuo tikslu, kad namo taisymą tuojaus pradėjus. Tas tarimas buvo padarytas vien tam, kad pilnai išdirbus planus namo pertaisymui, gavus miesto užgyrimą tų planų ir tikrai sužinoti kiek kainuotų tokis namo remontas, kad tą visą galėtumem jau smulkmeniškai raportuoti sekamam SLA. Seimui. Aš visuomet buvau tos nuomonės, kad namo taisyti be Seimo negalėsime, nes reikia, kad tokį Pildomosios Tarybos ir Kontrolės Komisijos žygį užgirtų ir Seimas.

Kas liečiasi tikrinimo, kad SLA. namas jau pusiau sugriuvęs, tai yra nesąmonės. Šitas tikrinimas priligsta tų žmonių ligotai vaizduotei, kurie taip dar nesenai skleidė tokią nuomonę, kad buk SLA. niekuomet neatgaus savo pinigų į įdėtų į šį namą ir todel reikia kuogreičiausiai namas parduoti, nes juo ilgiau jį Susivienijimas globos, juo didesnius nuotolius turės. Tačiau šitokius paskalus beleidžiant SLA. namas pakilo jau iki tokios kainos, kad galima dar ir su dideliu uždarbiu parduoti ir aš neabejoju, kad į kelis metus bus galima už šį namą gauti du kart tiek pinigų, kiek originaliai už jį įmokėta.

Labdarybės ir Kulturos Darbai.

Tame „Varpo” plakate pastatoma Susivienijimui pavyzdžiu lenkų „Związek Norodowy” organizacija ir sako, kad Susivienijimas negali jai nei iš tolo prilig-

ti, nes esą minima lenkų organizacija turi puikų namą, leidžia didžiulį dienraštį, turi įrengus didelį knygyną ir skaityklą, muzėjų, amatų mokyklą, skaitlingas jaunuomenės ir sportininkų kuopas, o esą Susivienijimas neturi nei 100,000 tukstančių narių ir negalėjo įkurti nei prieglaudos namo savo seneliams, apie kurį buvo svajota. Ir kad Susivienijimą pastačius lygiu minimai lenkų organizacijai, tai siuloma SLA. Centrą perkelti Chicagon ir neužilgo turėsime dežimtimis tukstančių naujų narių, turėsime prieglaudos namą ir aukštesniąją mokyklą.

Labai galimas daiktas, kad lenkų organizacija turi visa tai, ką minimo plakato autorius tikrina. Bet aš turiu pasakyti tiek, kad Amerikos lietuvių gyvenime Susivienijimas stovi pirmoje vietoje ir labdarybės ir kulturiniu žvilgsniais ir nėkiek nemažiau pasidarbavęs už kitas kad ir kulturines organizacijas, jei nedaugiau. Nors musų organizacijos svarbiausis tikslas yra apdrauda ir pašalpa, vienok ji visomis išgalėmis dirba ir tautiniai kulturinį darbą, ir labdarybės srityje ir jau daug yra pasidarbavusi tais svarbiais reikalais. Todel tikrinti, kad SLA. nieko nereiškia tuo žvilgsniu, yra pažeminimas musų organizacijos ir taip gali sakyti tik tokie žmonės, kuriems gyvi faktai yra nieko nereiškiančiu dalyku. Kas liečiasi narių prirašinėjimo prie SLA., tai aš stačiai nenumanau, ką daugiau galėjo daryti Pildomoji Taryba tuo reikalu apart to, kas jau buvo ir yra daroma. Ir visgi reikia pasakyti, kad ačiu SLA. darbuotojų pastangoms Susivienijimas auga, nežiurint nei to, kad nuo 1914 metų pabaigos lietuvių ateivystė Amerikon beveik visiškai yra sustojusi. Vadinasi, SLA. darbuotojai nesnaudžia ir su pagalba Pildomosios Tarybos organizaciją didina.

Kas liečiasi pašadų 20,000 naujų narių į trumpą laiką, kuomet SLA. Centras butų perkeltas Chicagon, tai čikagiečiai ir dabar gali tai padaryti, o mažiausiai, tai jie turėtų prirašyti nors 5,000 naujų narių iki sekamo SLA. Seimo, kad tuo budu galėtų parodyti rytinių valstijų S. L. A. nariams, kas galima Chicagoje padaryti. Tuomet jau butų pagrindo ir sau Centro į Chicagą reikalauti. O jei čikagiečiai prirašytų jų žadamą skaitlinę naujų narių, tai be mažiausios abejonės jie ir Centrą gautų, nes tuomet niekas jų negalėtų perbalsuoti ir laimėjimas jų pusėje užtikrintas. Todel valio čikagiečiai prie 20,000 naujų narių! Tuomet aš pirmutinis balsuosiu, kad SLA. Centras turi buti keliamas Chicagon.

Kalbant apie prieglaudos namą ir aukštesniąją mokyklą, tai irgi gražus pažadas. Bet man regisi, kad jis tik pažadu ir tepasiliktų, nežiurint kiek ir kokių centrų mes nesugabentum Chicagon. Juk taip dar nesenas laikas, kuomet ėjo smarki agitacija Susivienijime už įkurymą prieglaudos namo ir iš to visko išėjo tik tiek, kad prikalbėta ir priagituota už kelis šimtus tukstančių dolerių, o prieglaudos namo fondas laimėjo tik $7,780.63. Ir tai tokia agitacija buvo pakartotinai per keliolika metų vedama. Ir ant galo SLA. Seimo nutarimu ir visuotinuoju narių nubalsavimu, tapo panaikintas ir prieglaudos namo fondas, sujungiant jį su Našlių ir Našlaičių Fondu. Ir aš drįs tu spėti, kad tas pats išeitų ir dabar su „Varpo" ir D-ro Graičuno žadamais prieglaudos namu ir aukštąja mokykla. Nesa gerai žinau, kad kuomet nuo 1920 metų Seimo ėjo panaujintas prieglaudos namo fondo vajus, tai D-ras Graičunas mažiausiai tam reikalui pasidarbavo. O kaltinti Pildomąją Tarybą, kad nepajėgėme įkurti prieglaudos namo butų tas pats, ką kaltinti D-rą Graičuną, kad Chicaga neturi 20,000 SLA. narių.

—

Prie progos noriu priminti, kad SLA. apsaugos ir pašalpos fondų negalima naudoti jokiems kitiems tikslams, kaip tik mokėjimui pomirtinių ir pašalpų ligoje. Nei mokyklų, nei prieglaudos namų šitais pinigais įkurti negalima ir jei Pildomoji Taryba šitų fondų pinigus įdėtų tokių įstaigų įkurymui, tai tuojaus Valstijų Apdraudos Departamentai įsakytų uždėti SLA. nariams nepaprastas mokestis, kad tą pinigų sumą sugrąžinus į šituos fondus. SLA. pinigus galima įdėti tik į tokius investmentus, kuriuos bile laiku galima parduoti ir gauti įdėtus pinigus atgal. Ir tai toki investmentai turi buti šimtu nuošimčių saugųs ir nešti nemažiau keturių nuošimčių. Mes esame valdžios globoje ir turime prisilaikyti Valstijų Apdraudos Įstatymų, jei norime buti legalizuota organizacija. Šiandien jau butų sunku išsisukti iš valdžios nagų, jei SLA. pinigus pradėtumem mėtyti by kokiems tikslams. Tokiame atsitikime valdžia pati paimtų organizaciją į savo rankas ir ką ji su ja padarytų, tai jau ne SLA. nariams spręsti.

Išvados.

Minimas „Varpo" plakatas išpeikęs kiek tik galėdamas dabartinę SLA. padėtį, padaręs gražius pažadus SLA. nariams, ant galo pasiulo išrinkti Pildomąją Tarybą tik iš čikagiečių SLA. darbuotojų. Ne mano reikalas nurodyti SLA. nariams už ką jie turi balsuoti rinkdami SLA. Pildomąją Tarybą. Jie pataikė iki šiol išsirinkti viršininkus, manau jie pataikys ir ateityje tatai padaryti. Čionai noriu tik užtikrinti „Varpą" ir jo D-rą Graičuną, kad dabartinės Pildomosios Tarybos nariai, ypač galiu pilnai užtikrinti už save, jokio asmeninio apsiskaitymo neturėjau ir neturiu ir dirbau ir dirbu SLA. labui kiek tik mano jėgos išneša delto, kad esu pastatytas S. L. A. narių valia prie organizacijos vairo ir kada man ši organizacija yra brangi ir naudinga visai Amerikos lietuvių išeivijai. Tai ir visa slaptybė.

Ant galo noriu atsiprašyti gerb. „Tėvynės" skaitytojų už tai, kad šis straipsnis išėjo gana ilgas, nes plačiau ir smulkmeniškiau paaiškinti tokius plačius organizacijos reikalus keliais žodžiais negalima. Manau, kad kuris SLA. narys perskaitys šį mano paaiškinimą, pilnai supras kaip stovi tie visi reikalai musų organizacijos gyvenime, apie kuriuos mėgina aiškinti kuopoms ir nariams neprašyti geradėjai su savo agitacija.

St. Gegužis,
SLA. Prezidentas.

ĮSTUDŽIAI IŠ SLA. 1-mo AUSKRIČIO IŠVAŽIAVIMO.

Išvažiavimas įvyko 30 d. rugpiučio, 1925 m., Lake Side. Palyginus pirmuosius 1-mo apskričio išvažiavimus ir nariu bei kuopų skaitlių šioje apylinkėje, žmonių dalyvavo nedaug. Tam yra dvi rimtos priežastys, butent: streeiko pavojus, prie kurio veik vis jau buvo prisirengę, nes nuo 1-mos d. rugsėjo turėjo prasidėti ir prasidėjo. Kadangi šioje apylinkėje SLA. nariai didžiumoje yra angliakasiai, tai visiems rytojaus diena rupėjo, nes kiekvienas doleris streiko laiku yra begalo brangus. Antra priežastis — rudenio laikas; pievos parudę, medžių lapai pageltę, miškas nepatraukiantis, nors diena, nepaprastai graži buvo, tačiau jau visa gamta lyg susiraukus, rytais-vakarais šalta, o kaimyniškas daržas-sodnas „Lakewood" įvairiomis cackėmis, skambučiais papuoštas, musų dalyvius tenais viliojo.

Bet buvusieji išvažiavime labai gražiai, draugingai svečiavosi. Rengėjai ir darbininkai energingai svečiams tarnavo. Minersvillės 13 kuopa užsipelno pagarbą, kuri 3 gerus darbininkus išvažiavimui davė, butent: Jonas Kukta, M. Merčaitienė ir Labutienė gerai dirbo; moterys šaltą smetoną ir užkandžius pardavinėjo, o iš Mahanoy City Pijušas Strungys ir minersvilietis Kukta mitriai per ištisą dieną skaniais gėrimais pasitarnavo. O vėl Seltzer Citės V. Daukšys ženklelių pardavinėjime rekordą sumušė, pardavė virš 20 dolerių vertės ir už tai nė dovanos neėmė, o vietoj to, dikčiai savo pinigų išleido.

Už išvažiavimo pelną reikia ištarti širdingiausį ačiu Daukšiui, Strungiui, Kuktai ir draugėms moterėlėms — Merčaitienei su Labutiene. Žinoma, ačiu visiems atsilankiusiems, bet dirbantieji labai nuvargo, nes per ištisą dieną jų niekas nepermainė, nors buvo ir kitos kuopos pagelbėtojus išrinkę, bet apsiėmusieji vieni pasirodė ir prapuolė, o kiti visai nepasirodė. Tai negerai, nes kelių darbu visiems naudotis yra neteisinga, tačiau jie kitą metą tikiu už tai atsiteis.

Sulig publikos skaitlingumo ir programas nedidelis buvo, bet gana švarus. Kalbėjo S. L. A. reikalais Prez. S. Gegužis ir apskr. raštin. Arminas, deklamavo Sungailiutė iš Tamaqua, Pa., ir A. Šaukiavičius, apskričio pirmininkas, dainavo. Visi savo pareigas gerai atliko, o Šaukevičius su juokingą, apie margį dainele, skaniai publiką pajuokino.

Viskas tvarkiai, gražiai užsibaigė. Pelno apskričiui liko 46.50.

Finansinė Atskaita

SLA. 1-mo apskr. išvažiavimo, įvykusio 30 d. rugpiučio, 1925 m., Lake Side, Pa., finansinė atskaita yra sekama:

Įeigos:

Už biznio tikietus; maistą, gėrimą ir rukymą	$170.90
Už ženklelius	29.25
Viso įėjo	$200.15

Išlaidos:

sodės, po 60c.	7.80
A. Venckunui užmokėta:	
13 baksų sodės po 60c.,	$7.80
18 baks. alaus po $2.75,	49.50
aiskrymas ir konai	17.15
ledas, 300 svarų	.80
J. F. Staniškiui už maistą ir rukymą	22.45
K. Arminui už du rolu tikietų, po 1.50, rašinėjimą ir kelionę	5.50
A. J. Banišauskui už gesolyną ir kelionę	5.50
Labutienei už 24 stiklus	1.20
Dovana ženklelių pardavėjui	.50
„Tėvynei" už apgarsinimą	5.00
„Tėvynei" už plakatus 100, 9X12	14.00
Viso išėjo	$153.65
Įėjo	$200.15
Išėjo	$153.65
Pelno lieka	$46.50

K. Arminas,
SLA. 1-mo apskr. sekr.

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

323 kp. Glendale, Pa.

Rusėjo 13 d. mųs naujoji S. L. A. 323 kp. turėjo mėnesinį susirinkimą Lukšų namuose. Narių buvo atsilankę gražus burys ir visus reikalus svarstė gana gyvai. Tarp visų tarimų, tai turbut geriausis nutarimas buvo, surengti vakarienę su programu 18 d. spalių, APLA. 3-čios kuopos svetainėje. Musų moterys narės pasižadėjo pagaminti skanių užkandžių rengiamai vakarienei, o kiti apsiėmė pasirupinti su programo suruošimu, pakviečiant iš Pittsburgho geresniuosius dailės mėgėjus, taipgi ir iš mųs vietinių turėsime pasirodant programe netik su tuo, ką jau mokame, bet esam apsiėmę ką nors naujo išmokti, kad svečiam galėtumem pasirodyti.

Taigi aš kreipiuosi į Pittsburgho ir apylinkių jaunimą, kad nepatingėtumėt atsilankyti į mųs rengiamą vakarienę ir linksmai laiką praleisti, nes po vakarienės ir po programo, pasidrutinę, žaisime, linksminsimės tiek, kiek tik valiosime ir bus taip linksma ir smagu kaip ir šokiuose arba dar linksmiau.

Mųs kuopos šis susirinkimas buvo užbaigtas kaip ir su programu, buvo paskambinta pianu ir sudainuota keletas dainelių, kas susirinkusiems nariams labai patiko. Ir nutarėm perkelti susirinkimus laikyti į APLA. 3-čios kuopos svetainę ir padėkavojom Lukšiam už mums suteiktą vietą laikyti susirinkimus per 6 mėnesius be jokio atlyginimo savo gražiuose kambariuose. Nors čionai malonu buvo susirinkimus laikyti, bet mųs kuopai augant nariais, prisėjo eiti į svetainę laikyti susirinkimus.

Po susirinkimui visi skirstėsi pilnai užganėdinti. Mat pas mus dabar nėra politikavimo ne užsivarinėjimo, tai ir susirinkimai esti gražųs ir linksmi.

Marijona Liepiutė,
SLA. 323 kp. narė.

Pakvietimas.

SLA. 323 kuopa, laikytam savo mėnesiniam susirinkime, rugsėjo 13 d., nutarė surengti vakarienę su gražiu programu 18 dieną spalio, APLA. 3-čios kuopos svetainėje, 313 Centre St., Carnegie, Pa., kaipo paminėjimą 6 mėnesių sukaktuvių nuo susiorganizavimo mųs šios naujosios kuopos. Tad mes šiuomi kreipiamės su pakvietimu į Pittsburgho ir apylinkės SLA. narius ir nares ir į visus lietuvius, kas tik prijaučiat S. L. A. ir mylit linksmai laiką praleisti, kad dalyvautumėt mųs rengiamoj su programu vakarienėje, 18 d. spalio, A. P. L. A. svetainėje.

Mes dedam didelių pastangų, kad viskas butų prirengta kuogeriausiai ir kad atsilankę svečiai butų pilniausiai patenkinti ne tik skaniais užkandžiais, bet ir gražiu programu, susidedančiu iš prakalbų, dainų, deklamacijų ir žaidimų ir esame užkvietę Pittsburgho žymesniuosius kalbėtojus ir dainininkus dalyvauti mus rengiamoje vakarienėje.

Įžanga tik 50 centų ypatai ir vaikams po 15 centų. Norintieji dalyvauti mųs rengiamoje vakarienėje, malonėkite užsisakyti vietas iš kalno pas mųs kuopos sekretorę: M. Balčiunienė, 122 Cress St., Carnegie, Pa., pranešdami per laišką ar atvirutę, kad dalyvausite, o jums bus vieta užtikrinta.

Ir dar kartą primename, kad ne užmirškit mųs rengiamos vakarienės, atsilankykit pas mumis, o busit pilnai patenkinti.

Su gilia pagarba —
SLA. 323 kuopos valdyba:
Pirmininkė —
Monika Delkienė,
Protokolų sekr. —
Magdė Balčiunienė,
Fin. sekr. ir ižd. —
Ona Baranauskienė.

---

12 kp., Nanticoke, Pa.

Musų kuopos susirinkime liepos 26 d. buvo įnešta organizuoti jaunuolių mokyklą ir apkalbėjus tą įnešimą visi nariai vienbalsiai tam pritarė ir tapo išrinkta komisija iš trijų narių tuo svarbiu reikalu rupintis. Pirmiausiai norėta patirti kiek jaunuolių susirašys į tokią mokyklą ir iki šiol susirašė jau 13 jaunuolių, bet mokykla dar neprasidėjo deelei įvairių reikalų.

Kad šitas darbas butų pasekmingesnis ir kad mokykloje dalyvautų kuodidžiausis skaitlius jaunuolių, musų 12 kuopa pastarąjam savo susirinkime nutarė atsišakti į kitas artimas šios apylinkės SLA. kuopas, kaip 24 ir 230 kuopas, kad jos prisidėtų prie šios jaunuolių mokyklos visomis savo išgalėmis — medžiaginiai ir mokiniais. Taigi šiuomi meldžiu visų aplinkinių SLA. kuopų prisidėti prie šio svarbaus darbo ir tuo reikalu susižinoti su SLA. 12 kuopos komisija.

K. Kvederavičius,
SLA. 12 kp. sekr.

---

158 kp., Springfield, Ill.

Laikytam kuopos susirinkime rugpiučio 2 d., š. m., apsvarsčius kuopos reikalus, kurių buta nemaža, prieita prie SLA. 9-to apskričio reikalų. Kadangi šio apskričio reikalai ir jame komunistinių politikierių veikimas musų kuopon įneša barnius ir vaidus ir nuolatos priseina laikyti triukšmingus susirinkimus, tai rimtesnieji kuopos nariai, nematydami kito išėjimo užbaigti kuopos gyvenime tuos triukšmus, sumanė, kad reikia atsiskirti nuo 9-to apskričio, kurio visi darbai daugiausiai taikomi komunitų partijos naudai, o ne S. L. A. reikalais. Taigi šiame susirinkime buvo įnešta atsimesti nuo 9-to apskričio, vienok prie įnešimo duotas pataisymas, kad apsvarstymas to įnešimo butų atidėtas rugsėjo mėnesio susirinkimui ir kad butų pagarsinta „Tėvynėje" visų 158 kuopos narių žiniai, kad tokis klausimas bus svarstomas ir kad visi nariai tai matytų ir galėtų ateiti susirinkiman. Dauguma balsų priimtas pataisymas ir pagarsinti organe šitą kuopos nutarimą buvo pavesta kuopos protokolų sekretorei.

Padarius šitokį nutarimą kuopos susirinkime, taip visi ir laukėme pagarsinant „Tėvynėje" to svarbaus reikalo, kad kiekvienas narys galėtų matyti kame dalykas ir kokis svarbus bus rugsėjo mėnesio susirinkimas. Bet kuopos narių laukimas ir nutarimas buvo veltus, nes „Tėvynėje" nebuvo paskelbtas net kuopos susirinkimas, jau nekalbant apie kuopos nutarimą. Matyt musų sekretorė priguli prie 9-to apskričio politikierių klikos ir turbut ji kuopos nutarimą ir susirinkimo pagarsinimą pasiuntė 9-to apskričio politikieriams, o ne į SLA. organą „Tėvynę", kaip tatai buvo nutarta kuopos susirinkime.

Todel atėjus rugsėjo mėnesio susirinkimui, jau iš anksto buvo galima numatyti kas atsitiks su šituo įnešimu, nes buvo susirinkę tik minimos klikos politikieriai ir jų pritarėjai, o rimtesnių kuopos narių, kuriems pirmoje vietoje stovi SLA. organizacijos reikalai, o ne kokių ten pašalinių partijų laimėjimai, buvo susirinkę nedaug, nes minimas kuopos nutarimas nebuvo pagarsintas organe ir todel dauguma narių visai nežinojo kame reikalas yra. Vadinasi, musų sekretorė tiksliai pasitarnavo politikierių klikai.

Pirmininkui iškėlus 9-to apskričio reikalus paviršum prisiminus kame dalykas apie pereito kuopos susirinkimo paliktą įnešimą, tuojaus leista balsavimui tas klausimas. Taipgi reikia pasakyti dar ir tai, kad čionai ir kuopos pirmininkas pasielgė tikrai diktatoriškai. Baigdamas savo ilgą pamokslą tuo klausimu pareiškė, kad visi nariai privalo balsuoti už prigulėjimą prie 9-to apskričio. Žinoma ir nubalsavo, kaip politikieriams norisi, bet čionai noriu pasakyti, kad tokis pirmininko pasielgimas yra stačiai prasižengimu prieš SLA. konstitucijos nurodymus ir susirinkimų vedimo taisykles. Tuo budu yra varžoma nariams išreikšti savo balsą laisvai be jokių pirmininko įsakymų ir nurodymų ir tas negali buti toleruojama musų organizacijos gyvenime, nes tam prieštarauja ir SLA. įstatymai. Bet bene musų partizantiškiem politikieriams svarbu organizacijos įstatymai, kuomet jiems yra reikalas partizantiškos diktaturos budu pravesti bent kokie nutarimai SLA. kuopose savo naudai.

Akyvaizdoje šitokių įvykių musų kuopos susirinkimuose ir valdybos darbuose, kuri nepaiso net išpildyti susirinkimų nutarimus, butų laikas visiems 158 kuopos nariams atkreipti domė ir padaryti galas šitokiai politikierių sauvaliai. Juk visi rimtesnieji SLA. nariai, kuriems svarbu musų organizacijos labas ir jos ateitis, sutiks su manim, kad musų konstitucija ir įstatymai, taipgi ir kuopų nutarimai yra pagrindu musų organizacijos bujojimo ir joje tvarkos palaikymo. Jei kartą konstituciją ir nutarimus padarome, tai kiekvienas privalo jų prisilaikyti ir viską pildyti, nes kitaip organizacijoje įsiviešpatautų suirutė ir anarkija. Todel musų pareiga pasakyti ir partizantiškiem politikieriam, kad mes ilgiau netoleruosim įstatymų ir kuopos nutarimų laužimo ir savo kuopą privalome apvalyti nuo tokių partizantiškų diktatorių.

Dalyvavęs susirinkime.

NEKROLOGAS.

A. A. Marijona Delkienė,

narė SLA. 255 kuopos iš Chicago Heights, Ill., persiskyrė su šiuo pasaulin rugsėjo 13 d. Velionė susirgo 9 d. rugsėjo ir 11 d. tapo nuvežta į ligoninę, kur jai padaryta operacija ir po operacijos išgyveno tik vieną dieną ir pasimirė rugsėjo 13 d., 8 val. ryte.

SLA. 255 kuopa sušaukė ekstrą susirinkimą, kad apsvarsčius kokį patarnavimą kuopa suteiks savo draugei. Taigi paskirta šeši grabnešiai ir iš kuopos iždo nutarta skirti 10 dol. vainiko, o po to nariai suaukojo kiek kuris galėjo sekamai: P. Macijauskienė $1; J. Albauskis 75c.; P. Keršis, T. Kazlauskas, A. Purvinskis, P. Bekeza, P. Rašienė, J. Lutkaitis, P. Rasius, J. Petruškevičius, N. Rauba, L. Benelis, A. Simonaitė, A. Milmontas, Mer. Kil, Emil. Perutienė po 50c.; D. Lukošienė, J. Saikauskis, M. Baikauskiutė po 25c. Viso aukų sudėta 10 dol. ir pridėjus iš iždo skirtus, tad nupirkta gražus gyvų gėlių vainikas už 20 dol. su užrašu — SLA. 255 kuopa.

Velionė palaidota rugsėjo 16 dieną ir beveik visi SLA. 255 kuopos nariai dalyvavo laidotuvėse, kurios buvo gana skaitlingos, nes lydėjo 30 automobilių. Labai gaila velionės Marijonos, nes ji buvo darbšti organizacijos narė ir kiek išgalėdama dirbo SLA. reikalams. Ilsėkis miela Drauge šios šalies juodoje žemelėje.

Kp. organizatorius J. A.

Ar turite KOSULYS?

Kodel nepaméginti

Severa's Cough Balsam.

Gera, saugi ir patikėtina gyduolė nuo kosulys.

Kaina 25 ir 50 centai.

Nuo peršalimo nėra nieko geresnio, kaip

Severa's Cold and Grip Tablets.

Kaina 30 centai.

Tos dvi gyduolės yra geriausiai dėl kosulio, peršalimo ir užkimimo.

Pirmiausiai kreipkis į aptieką.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

GERIAUSI RANKŲ DARBO ITALIŠKI ARMONIKAI.

Mes išdirbame ir importuojame visokių rušių geriausius rankų darbo Itališkus Armonikus, kurie yra geriausi pasaulyje. Garantuojami dešimčiai metų. Musų kainos yra žemesnės už kitų išdirbėjų kainas. Dykai suteikiamos pamokos groti armoniku. Mes garantuojame, kad jųs galėsite groti musų dideliais Armonikais iš gaidų pasipraktikavę apie 4 mėnesius. Rašykite angliškai del pilnų informacijų. Pareikalavus pasiunčiame iliustruotą katalogą.

RUATTA SERENELLI CO.,
817 Blue Island Ave., Dept. 66,
CHICAGO, ILL.

Tel. Empire 7365

Dr. F. MATULAITIS.

322 Holbrook Ave.,
DETROIT, MICH

Valandos:
12—2 p. m. ir 6—8 p. m

Ultravioletinė šviesa. Diathermia.

REIKALAVIMAI

REIKALINGAS KRIAUCIUS.

Kriaučius, kuris nori turėti pastovų, be sleko darbą, malonėkite atsišaukti ir sykiu pažymėti už kiek dirbtumėte ant savaitės. Darbas, taisyti ir prosyt su mašina senus drabužius.

M. ARMINAS,
2720 S. Washington Ave.,
Saginaw, Mich.

DUSULYS

Sloniausias dusulio antpuolis ir dusinantis Hay Fever simptomai palengvinami ir suvaldomi nuo dešimties sekundų iki trijų minučių, vartojant Dr. R. SCHIFFMANN'S ASTHMADOR, kuris tiesioginai pasiekia ligos šaknis, suteikdamas saldu ir ramų miegą lovoje, tiems, kurie kitaip turėtų snausti kėdėje. Prisiųsk mums savo vardą ir aiškiai parašytą adresą ir gausi musų gydymą visiškai DYKAI. Duok mums progą įrodyti tatai musų kaštais. ASTHMADOR yra parduodamas per visus aptiekorius ir vaistai visose dalyse pasaulio. Prisiųsk savo adresą del persitikrinimo

R. SCHIFFMANN CO., 1734 N. Main Street, LOS ANGELES, CAL.

Gudų Pretenzijos Prie Vilniaus

Niekam nėra paslaptimi, kad gudai taipgi reiškia savo prentenzijų prie Vilniaus ir jį laiko savo istorine sostine. Vienok tarpe gudų yra ir tokių žmonių, su kuriais butų galima susitarti del Vilniaus ir palaikyti draugingus kaimyninius santykius.

Kauno „Lietuva" praneša, kad Lietuvos spaudoje iškeltas svarbus lietuvių, gudų, ukrainiečių santykių klausimas rado gyvo atgarsio Vilniaus krašto gudų spaudoje. Šitam savo tikrinimui paremti „Lietuva" perspausdina iš laikraščio „Krinica" 36 Nr. vedamąjį straipsnį tuo klausimu. Kadangi šitas laikraštis yra stropus gudų tautinės sąmonės budintojas, todel ir Amerikos lietuviams svarbu patirti gudų nuomonė tuo klausimu ir todel čionai perspausdiname iš „Lietuvos" tą „Krinicos" straipsnį.

Istoriniai ir geografiniai, o taip pat bendri politiniai, kulturiniai ir ekonominiai interesai amžiais vertė gudus ir lietuvius gyventi santarvėj ir santaikoj. Todel nieko stebėtina, kad tos tautos visuomet buvo labai artimos, o išsiskirdavo tik svetimiems verčiant, praradus savo nepriklausomybę, arba trumpam laikui šeimyniškai susipykus, o po to bendras gyvenimas vėl ėjo savo keliu.

Štai ir šiandien kai kurie, tiek iš gudų, tiek ir iš lietuvių pusės, taip pat sukelia kartais nesusipratimų, o net ir lietuvių gudų ginčų.

Musų nuomone, šis nesusipratimas yra perdaug menkutis ir neturi jokio tvirto ir tikro pagrindo: jis, musų nuomone, yra pirmiausia gudų tarpe, taip pat gudų emigracijos ir kai kuriose lietuvių visuomenės sferose Kaune. O Vilniaus visuomenė, tiek gudų, tiek ir lietuvių, savo tarpe nemato jokio nesusipratimo.

Taip yra iš tiesų. Tas nesusipratimas, tikslus, ar netikslus, egzistuojantis, ar gal ir ne, mažiausiai toks, kokį jį sau kai kurie įsivaizduoja, kyla del Vilniaus krašto.

Eina klausimas, kam Vilniaus kraštas, dabar esąs Lenkų rankose, priklausys ir turi priklausyti ateity: Lietuvai ar Gudijai

Atsakymas į šį klausimą nors ir nelengvas, bet vis delto galimas.

Imant šį klausimą praktiškai, tiek gudai, tiek lietuviai turi kaip galima greičiau susitarti ir bendradarbiauti, gindami save ir atgaudami savo tautų teises iš Maskvos ir Varšavos. Bet tai atsakymas tik negatyvinis ir jokio nesusipratimo tarp gudų ir lietuvių nėra ir negali buti.

O jei eina kalba del atsakymo į aukščiau patiektą klausimą principiniai ir pozityviškai: kaip padalinti Vilniaus lokio kailis, tai reikia pasakyti, kad ir čia klausimas ne taip jau baisus. Kad šią laimingą valandą gudų tauta, bent taip kaip lietuviai, turėtų savo nepriklausomingą centrą, savo valstybę, tai sunku leisti, kad tos dvi tautos, sekdamos istorija, laiko dvasia, o taip pat bendrais interesais, negalėtų susitarti del savo sienų, ar dar geriau — del savitarpio gyvenimo. Musų nuomone, politinė musų krašto ateitis (gal ir netolima) turi pasireikšti gudų lietuvių ukrainiečių federacija; tuomet kiekviena tų tautų turėtų savo politinį centrą, o federacijos centras galėtų buti Vilnius, senoji lietuvių gudų sostinė.

Tačiau jei lietuviai, nenorėdami sueiti į tokią, arba tik į lietuvių gudų federaciją, kurioj jie butų mažuma, ir jei laikytųsi sienų su Gudija, nustatytų Rusų Lietuvių 1920 m., liepos 12 d. traktatu ir Lastauskio vyriausybės sutartimi, ir jei del tų ar kitų priežasčių geresnės politinės lietuvių gudų sienos sugalvoti nebutų galima, tai musų nuomonė, galima butų gudams sutikti ir su tuo, tik su sąlyga, kad, gudų tautai ištikrųjų atsikėlus ant kojų ir sienoms pasirodžius atgyventoms naujas gudų lietuvių pasitarimas pakeis tas sienas, arba bendrai užmegs naujus politinius santykius.

Autonominė gudų teritorijos dalis išsiplėtusioj Lietuvoj kur kas geriau jaustųsi tiek kulturiniu, tiek ekonominiu atžvilgiu, negu dabar centralistinės ir dvarininkų Lenkijos rankose ir sėkmingiau vestų prie bendro atgimimo ir išvadavimo visos Gudijos.

Žodžiu tariant, galimas ir reikalingas juo artimiausias gudų lietuvių susitarimas ir santaika. Tačiau turime čia pažymėti, kad kelias prie gudų lietuvių susiartinimo, kuriuo eina kai kurie lietuviai politikai, tikslo vietoje veda į priešingą pusę.

Turime galvoje štai ką. Kai kurie lietuviai užbuot vedę šiuo reikalu derybas su atsakomingais ir žinomais Gudų krašto veikėjais, arba su tokiais pat emigrantais, derasi su pripuolamais gudais, ir labai dažnai su Maskvos emigrantais arba tiesiog su žmonėmis neturinčiais su Gudų reikalais nieko bendra ir neturinčiais tam reikale, be neigiamos, jokios teigiamos reikšmės.

Šiame gudų laikraščio straipsnyje nusiskundimas „kai kuriais lietuvių politikais", kurie eina link gudų lietuvių susiartimo tokiu keliu, kuris veda ne prie tikslo, o vien į priešingą pusę, matyt turima omeny šiandieniniai Lietuvos valdonai. Jau nekartą mums teko konstotuoti faktai, pasiremiant Lietuvos laikraščių pranešimais, kad Lietuvos valdonų klerikalinė politika ir santykiuose su gudais eina ta linija, kuri iš pat pamatų griauna net ir esamus draugingumo santykius tarpe gudų ir lietuvių tautų. Kaip visuose savo politikos punktuose Lietuvos valdonai nesivaduoja viso krašto gerbuviu, visos tautos laimėjimams pasiekti ir visa Lietuvos gyvenimą tempia tik ant klerikalinio kurpalio ir žiuri tik savo partijos ir savųjų žmonių laimėjimų, taip ir su gydais jie elgiasi. Visur proteguojama ir skaitomasi tik su gudais katalikais, o stačiatikių reikalai ir nusistatymas neigiama. Aišku, kad šitokia linija reguliuojant santykius su gudais jokių širdingesnio susiartinimo su gudais davinių nebus galima pasiekti, nes didelę didžiumą gudų tautos sudaro stačiatikiai.

Taipgi įdomus ir tas faktas iš pačių gudų pusės, kad net tokiam palankiam straipsnyje linkui lietuvių gudai stato svarbiausiu lietuvių-gudų ginčo objektu Vilniaus klausimą. Visgi begalo įdomu, kad gudai reiškia tokių tvirtų pretenzijų prie Vilniaus. Nejaugi jie nenori skaitytis su istorijos faktais, kad Vilnius lietuvių įkurtas ir nuo pat jo įkurimo visą laiką buvo Lietuvos sostine. Taigi butų įdomu žinoti, kokiais faktais gudai remiasi, kuomet jie reiškia šitokias savo pretenzijas prie Vilniaus?

LIETUVIAI AMERIKOJE

PASIŽYMĖJUSI LIETUVAITĖ.

P-lė Darata Bujauskiutė.

Gabi lietuvaitė, p-lė Darata Bujauskiutė iš Granby, Conn., jau seniaus pradinę mokyklą baigė su pasižymėjimu žinojime vietinės istorijos iš pastarųjų 300 metų, kas vietinius gyventojus nustebino, kad „foreignerių" tėvų mergaitė žinojo tą, ko jų vaikai „jankiai" visiškai nenusimanė. 1921 metais Darata įstojo į Battin High School, Elizabeth, N. J., kurią baigė šiemet birželio 23 d. Iš dviejų šimtų mokinių ji laimėjo pirmą dovaną $10.00 dolerių auksu už geriausį išguldymą Amerikos istorijos. Dovaną teikė Amerikos Revoliucijos Dukterų Draugija, kuri kas metai skiria dovanas minėtos mokyklos gabiesiems mokiniams.

1924 metais, dalyvaujant Valstijos Agrikulturos parodoj, Hartford, Conn., ir demonstruojant konservavimą vaisių, Darata gavo pirmą premiją, dviejų savaičių kursą namų ruošos Connecticut Valstijos Agrikulturos Kolegijoje, šių metų atostogų metu mokytis. Liepos mėnesy, lankant minėtą mokyklą, Sveikatos Departamentas darė kvotimus kursistų sveikatos stovio ir musų Darata gavo pirmo laipsnio pasižymėjimą.

Dalyvaujant šių metų rugsėjo mėn. Valstijos Agrikulturos parodoj, Darata tapo išrinkta demonstruoti (cold pack method) konservavimą rytinių valstijų agrikulturos parodoj, Springfield, Mass., rugsėjo 21 d. š. m. Šioj parodoj dalyvauja šios valstijos: Connecticut, Massachusetts, Rhode Island, New York ir New Jersey.

Reikia patikėti, kad Darata vos 17 metų amžiaus ir jau tiek daug pasižymėjo. Todel linkėtina, kad ir toliaus turėtų kuogeriausio pasisekimo savo darbuotėje. Tokie musų gabiųjų lietuvaičių pasižymėjimai suteikia garbę visiems lietuviams ir todel mes visi džiaugiamės ir didžiuojamės musų sesučių pasisekimais ir pasižymėjimais amerikonų akyse.

Koresp.

CHICAGO, ILL.

Kompoz. A. Vanagaičio Solo Dainos.

Solistai susilauks naujų dainų. P. X. Strumskis, brooklynietis, tariasi su kompoz. Vanagaičiu del išleidimo naujų dainų. Musų publika labai mėgsta A. Vanagaičio dainas, todel tikėkimės šį sezoną išgirsti naujas jo dainas.

Dzimdzi - Drimdzi Nesnaudžia.

Kompoz. A. Vanagaitis grįžo iš Vakarų Amerikos ir žada Chicagoje apsigyventi. Čion yra dzimdziukas V. Dineika, su kuriuo A. Vanagaitis ruoš naują programą del pavasario gastrolių po Rytų Ameriką. J. Dikinis dabar gyvena Bostone, o J. Olšauskas grįžta iš Lietuvos. Jų kvartetas vėl neužilgo linksmins Amerikos lietuvius naujomis dainomis.

Birutė su Vanagaičiu.

Chicagos Dailės Draugija „Birutė" susilaukė sau vado, kurį jau nuo 1920 metų laukė atvažiuojant. Dabar kompoz. A. Vanagaitis darbuosis su „Birute", statydamas keletą vaidinimų ir koncertų. A. Vanagaitis yra gabus ne tik kompozitorius, bet ir artistas, choro dirigentas ir pats sau rašo eiles ir deklamuoja. „Birutė" gal tikėtis susilaukti gražių parengimų. Pirmas toks koncertas įvyks 11 spalių, Lietuvių Auditorijoj, Chicagoj.

Linkime geriausios kloties „Birutei" ir A. Vanagaičiui!

Čikagietis.

ATLANTA, GA.

Grąžina Prasikaltėlius.

Dėdė Samas išrado naują budą prašalinimui negeistinų ateivių. Pradėjo deportavimu New Yorko mieste besikaujančių „Tongų" — kiniečių. Štai dabar Atlanta, Ga., vietinis emigracijos inspektorius pranešė, jog suvirš dvidešimt ateivių, neturinčių Junginių Valstijų pilietybės ir kalėjusių Atlanta federaliam kalėjime, bus grąžinami į savo gimtines šalis. Visi šitie prasikaltėliai buvo kaltinami pardavinėjime kenksmingų svaigalų — opiumo, kokaino ir t. t.

Lietuviams šitas incidentas yra tuomi įdomus, kad tarpe prasikaltėlių yra ir vienas lietuvis, Peter (Petras) Mazarėlis. Iš vardo galėtum manyti, kad tai graikas, bet vyriausybės yra pažymėta, kad lietuvis.

Todel patartina viengenčiams lietuviams, neturintiems Jung. Valst. pilietybės, kurie mėgsta del pasilinksminimo apsikult, arba „naminės" pasidaryk, kad butų atsargus, nes giliuko Deivės apleisti gali atsidurti Lietuvoje ir jezuitų vergais tapti, nes Dėdė Samas jau nejuokauja.

A. H—ld.

PITTSTON, PA.

Nedėlioje, 13 d. rugsėjo, musų mieste lankėsi kunigas Šmulkštys ir kalbėjo bažnytinėje svetainėje. Rusėjo 6 d. vietinis klebonas, kun. Kasakaitis, paskelbė iš sakyklos, kad pribus iš Lietuvos garsus kalbėtojas ir papasakos apie Lietuvos „bedievukų" pasikėsinimus subedievinti musų šventą Lietuvą ir Žemaitiją. Pranešė taipgi, kad prakalbos atsibus 8 valandą vakare.

Bet pribuvus minėtam kalbėtojui, musų klebonėlis savo paskelbimą atmainė, prisakydamas visiems susirinkusiems į bažnyčią parapijonams eiti pasiklausyti prakalbų tuoj po bažnytinių apeigų. Šiokiu budu klebonas apsisaugojo nuo vietinių „bedievukų", kurie visados išgirdę paskelbimus prakalbų, į bažnytinį sklepą susirenka.

Kunigas Šmulkštys kalbėjo suvirš valandą laiko, bet apie Lietuvos „bedievukus" nieko neminėjo. Šis kunigėlis, matomai, yra gudri lapė — sumėtė savo pėdas taip, kad jo kalbos ir tikslų atvykimo Amerikon parapijonai nesupranta. Sako, aš jums papasakosiu koki ištikro Lietuvoje padėtis yra. Jei, sako, jųs amerikiečiai rugojate, kad Lietuvoje negalima gyventi, tai už tai jųs patys esate kalti. Sugrįžę į Lietuvą lėbaujate — pinigus praleidžiate ir paskui grįžtate į Ameriką ir Lietuvą keikiate. Kaipo faktą privedė nuotikį tulo Pittstono smuklininko, kuris nuvykęs į Lietuvą ėmė girti Ameriką ir peikti Lietuvą, tapo apmuštas, užsimokėjo bausmę ir likos ant visados iš Lietuvos išvytas ir prašalintas.

Apie santykius su lenkais kunigas Šmulkštys pasakė taip gerai, kad ir buti negali geriau. Plugdinti Nemunu medžius lenkams pavelyta delto, kad už tai Lietuva gaus metinių įeigų keletą milionų litų. Diplomatinių susitarimų su Lenkija nebus tol, kol lenkai nesugrąžins Lietuvai Vilniaus. Pagaliaus, kun. Šmulkštys pasakė, kad ir su papa yra pertraukti ryšiai ir nebus užmegstas mazgas iki tol, kol papa neatšauks savo nuosprendžio ir nepripažins Vilnių lietuviams.

Už šias visas gražias pasakas kun. Šmulkštys nereikalavo užmokesčio ir neprašė aukų. Bet štai kame dalykas ir kur yra šuo pakastas. Kunigas Šmulkštys važinėja Amerikoje po lietuviškas parapijas, sako prakalbas ir už tai nereikalauja pinigų. Bet iš antros pusės daro „rodas" su lietuviškais klebonais, kokiu budu sukelti $50,000 dol., kad išlaimėjus kovą prieš „bedievukus" ateinančiuose į Lietuvos Seimą rinkimuose. Eina gandai, jog Amerikos kunigai planuoja surinkti aukščiau minėtą sumą, užtraukiant paskolą ant lietuviškų Amerikoje bažnyčių. Ar msų kunigėlių planai įvyks, tai pagyvensim — pamatysim.

B.

Justo Kudirkos Koncertas.

Netikėtai pittstoniečiai susilaukė garbingo asmens, butent Lietuvos Operos dainininko Justo Kudirkos, kuris čia praleidęs atostogų laiką, pasiryžo pittstoniečius palinksminti, bei pavaišinti gražiomis įvairiomis dainelėmis. Apie minėtojo dainininko balsą bei jo muzikalius gabumus daug rašė ir įkainavo ne vien liuetuvių laikraščiai, bet ir amerikoniški. Justas Kudirka, porą metų atgal, atvyko iš Lietuvos, kur per keletą metų dainavo Lietuvos Valstybės Operoj. Dainavimo mokslą baigė Italijoje.

Jo koncertas įvyko rugsėjo 27 d., St. John's Auditorium ant Church ir Williams gatvių, Pittston, Pa.

Artistas Justas Kudirka, pasidairęs po Pennsylvanijos kalnuotas apylinkes, pamėgo jas ir išsižadėjo net garsiojo miesto Chicagos ir sumanė čia pasilikti ant ilgiaus. Matydamas butiną reikalą aukščiau pakelti muzikos meną šios apylinkės lietuvių tarpe, atidarė dainavimo bei piano skambinimo mokyklą. Mokyklos vieta Pittston, Pa., Newrose Bldg., Nr. 50, 4-tos lubos, kambarys 408. Pittstoniečiai bei šalimų kolonijų lietuviai labai patenkinti šiuo įvykiu, nes turės progos lavintis bei lavinti ypač jauną ją kartą.

Kandidatas.

WESTVILLE, ILL.

Protesto Rezoliucija Prieš Lietuvos Valdžią.

Rugpiučio 29 d., 1925 m., Westville, Ill., buvo laikomas visuomeniškas susirinkimas A. Stokio svetainėje, 207½ W. Main St., kurin susidėjo dešimts draugysčių del protesto prieš Lietuvos valdžią.

Birželio 20 d., šių metų, krikščionių - demokratų blokas Lietuvos Seime, nesilaikydamas Seimo statuto, priėmė savo balsais įstatymus, varžančius spaudos ir susirinkimų laisvę, įvedančius mirties bausmę, neatsižvelgiant į tai, kad neteisybė Lietuvos valstybėje pasiekė tokio laipsnio, kad valstybės įstatymus niekais pavertė.

Kuomet Seimo krikščionių-demokratų blokas su policijos pagelba išmetė iš Seimo pažangiuosius Seimo narius: Dr. K. Grinių, Ig. Lapinską ir K. Bielinį, tik tada perleido įstatymus tokius, kurie suvaržė laisvės žodį, susirinkimus ir spaudą ir įvedė mirties bausmę už politinius prasikaltimus. Tokis Lietuvos Seimo valdonų pasielgimas stačiai sulaužė valstybės įstatymus (konstituciją).

Mes, westvilliečiai, matydami tokį nelemtą ir gailų Lietuvos Seimo valdonų pasielgimą, nutarėme vienbalsiai protestuoti sekančiai:

Mes reiškiame giliausios užuojautos šiems Liet. Seimo atstovams: Dr. K. Griniui, Ig. Lapinskui ir K. Bieliniui ir kitiems, kurie gynė laisvę Lietuvos piliečių ir kuriuos žiauri jėga (policijos) išmetė iš Seimo posėdžio.

Mes, westvilliečiai, sveikiname jus didvyriai už jusų drąsą, kad stojote ginti valstybės konstituciją ir piliečių teises.

Mes duodame didžiausią papeikimą Lietuvos Seimo krikščionių - demokratų bloko pasielgimams ir jųjų darbams, ir kartu protestuojame už pažeminimą ir išniekinimą Seimo atstovų ir pačios Seimo tvarkos. Protestuojame ir smerkiame perleidimą prieš-konstitucinių įstatymų, kurie panaikina spaudos ir susirinkimų laisvę ir įveda mirties bausmę už politinius prasikaltimus. Tai ne krikščioniški įstatymai, kurie provokuoja žmogžudystę.

Mes matom, kad krikščionių blokas, užgirdamas mirties bausmę, užmiršo kas yra dešimts Dievo prisakymų (Neužmušk!).

Mes pasižadame visomis musų išgalėmis remti morališkai ir medžiagiškai Lietuvos valstiečius, kurie kovoja prieš krikščionių demokratų žiaurią reakciją ir prieš laužymą valstybės konstitucijos.

Broliai, kovokite prieš pasikėsintojus ant Lietuvos piliečių laisvės ir pažangos. Mes rėmėme visuomet visus Lietuvos reikalus su gausiomis aukomis ir bonais, manydami, kad išliuosuosime nuo Lenkų ir Vokiečių musų buvusią tėvynę ir tada džiaugsis musų broliai ir sesutės sulaukę laisvės savo tėvynei. Bet, štai, užėjo tamsus debesys ant tėvynės laisvės, krikščionių - demokratų blokas suvaržė tą brangiausią laisvę, užgirdami antikonstitucinius įstatymus.

Kovokit brangųs broliai už piliečių laisvę, o mes remsime jus ir padėsime jums nugalėti laisvės priešus.

Šitą rezoliuciją pasiųsime Lietuvos valstybės prezidentui, Lietuvos Atstovybei Amerikoje, Lietuvos Seimui ir tiems Seimo nariams, kurie buvo brutalinės jėgos (policijos) išmesti iš Seimo posėdžių salės, tai yra: Dr. K. Griniui, Ig. Lapinskui ir K. Bieliniui. Taipgi patalpinsime Amerikos ir Lietuvos laikraščiuose.

A. A. Appanaitis, pirm., V. F. Šlikas, rašt. Rezol. Komisija: Kun. P. P. Zalinkevičius, Andrius Yasaitis, Ignas Krivickas, Edw. Zaniewskis, Antanas Levickis.

EDWARDSVILLE, PA.

Prie Edwardsvillės prijungta kitas miestelis—Kingstonas. Šiedu miestukai turi labai gražią išvaizdą, stovi prie gražaus parko ir taipgi teka graži upė, tik vanduo yra netikęs, mat aplinkui iš angliakasyklų bėga suodžiai. Kitoje pusėje upės — gražus miestas Wilkes Barre. Ypatingai šis miestas yra labai bizniavas, apgyventas visokių tautų.

Mųs vietiniai lietuviai biznieriai — daugiausia smuklininkai, kurie puikiai atsižymi: turi puikius automobilius pasivažinėti, taipgi savo kostumeriams duoda „gerus" patarimus, kaip gyventi geriau.

Čia užstojus kietųjų anglių streikui, vieni išvažinėja, kiti apsilieka ant vietos. Taipgi daugelis neturi už ką išvažiuoti į kitur uždarbiauti, arba ant vietos pragyventi nėra užką. Man teko girdėti iš vieno sulenkėjusio lietuvio puikų patarimą duodant savo kostumieriui. Mat kostumieris jau „broke" ir prašo pagelbos pas poną smuklininką, kuris atsakė sekančiai (puspaliokis): „To tu žinai ko turėjai padaryti? Aš tau pasakau, kad tu nuvažiok in Wilkes Barius pas velnių žydų ir tegul tau iškrapšto tavo smogenis (smegenis) ir indeda tas žydas kitus smogenis, tai tu žinosi, kaip gyventi reikia." Tai puikus buvo patarimas vaikinui.

Ištikrųjų gerai pasakė ponas smuklininkas savo kostumieriui, tik gaila, kad pervėlai tai padarė. Jei butų šitai pasakęs tuomet, kada kostumierius penkines klojo ant baro, tai butų gal susipratęs. Gaila pažiurėti į musų lietuvius kaip girtuokliauja be paliovos. Laikraščių neskaito, vakarėlių nerengia, tik rengia karčiamužėse vakarėlius, kortomis ir „namine". Daugelis net pajuodę nuo begalinio girtuokliavimo. Daugelio tenka užklausti kokių pažiurų esi, tai nežino ką atsakyti. Tankiausia atsako, esą kam man reikia partijos. Mano partija „skuneris" ir viens „mažiukas", tai yra geriausia partija. Arba rugsėjo 15 d., kuomet buvo valdiški rinkimai, tai per keletą dienų daugelis nematė saulės per girtybę. Jeigu streikas prasitęs ilgiau, tai musų „didvyriai" turės duoti smegenis krapštyti žydui.

Čia gyvuoja dvi SLA. kuopos. Ypatingai 1-ma kp. puikiai atsižymėjus. Kiek protesto rezoliucijų parašė prieš Lietuvos juodųją armiją. Buvo pilni laikraščiai. Tai yra papeiktinas dalykas, kad tokiose didelėse kolonijose musų lietuviai miega letargišku miegu ir vien tik girtuokliavimu užsiima. Laikas jau butų išbusti iš to žalingo apsvaigimo.

J. Stikledis.

BURDINE, PA.

Visoje musų apylinkėje angliakasyklos stovi ir nėra žmonėms darbų. Ypač visos angliakasyklos uždarytos, kurias kontroliuoja trustai. Dirba tik tokios kasyklos, kurios ne trustų kontroliuojamos, bet didžiuma darbininkų negali gauti darbo, pagaliau ir dirbantieji negali uždirbti nei savęs išmaitinimui. Tuo tarpu Angliakasių Unija kovoja su kompanijom ir darbininkų pagalba nesirupina. Daugelis žmonių jau neturi už ką pavalgyti ir todel unijos pareiga butų tokius žmones sušelpti.

Šitas trustų kontroliuojamų kasyklų darbo sulaikymas yra tuo tikslu, kad privertus darbi-

ninkus nusileisti ir sutikti dirbti pigesnėmis algomis. Štai Pittsburgh Coal Kompanijos agentai pasakoja žmonėms, kad jei darbininkai sutiktų dirbti 1917 metų sąlygomis, tai tuomet dirbtų visos kasyklos ir butų užtektinai darbų visiems. Kuomet šitas žmonių skurdas baigsis, sunku pasakyti.

D. Kasputis.

NEW PHILADELPHIA, PA.

Rugsėjo 3 d. čionai pasimirė staigia mirtimi P. Zajenkauskas, senas vietinis biznierius. Velionio Zajenkausko mirtis buvo stačiai netikėta niekam, nes iš vakaro 10 valandą vakare dar buvo visiškai sveikas ir juokavo su savo namiškiais ir draugais, o apie 4 vlandą naktį jau buvo sustingęs—pasimiręs. Nespėta pašaukti nei gydytojas, nei jokios kitos pagalbos suteikti.

Velionis Zajenkauskas buvo visų mylimas žmogus, nes buvo draugingas, geraširdis, malonaus budo. Jį mylėjo ir gerbė netik jo namiškiai ir giminės, bet ir draugai ir taip netikėtai paliko didžiausiam nuliudime savo vaikučius, draugus ir pažįstamus ir niekam nesuspėjo net sudie pasakyti. Palaidotas 7 d. rugsėjo su bažnytinėmis apeigomis dideliam burui giminių, draugų ir pažįstamų į kapus palydint. Lai buna Jam lengva šios šalies žemelė.

B. Tremblis,
SLA. 73 kp. org.

CARNEGIE, PA.

J. Gatavecko Ultimatumas.

„Laisvės" Nr. 218 J. Gataveckas, rašydamas neva atsakymą P. Liepai ant jo korespondencijos, tilpusios „Tėvynėje", pastato ultimatumą, kad jei Liepas neatšauksiąs savo korespondencijos laike 30 dienų, tai Gataveckas eisiąs ieškoti teisybės kitur, reiškia į teismą — grasina teismu. Nagi už ką? Ogi užtai, kad Liepas parašė tikrą teisybę, ką ir pats Gataveckas savo atsakyme viską patvirtina, kas tik buvo Liepos rašyta. Gataveckas pats pasisako, kad jis gavo mušti ir kad jis buvo suspenduotas APLA. 3-čios kp. susirinkime, tik jis sakosi, kad ne ant 6 mėnesių, bet ant 3. Well, lai bus ir ant 3 mėnesių, bet visgi yra suspenduotas.

Gataveckas bando užginčyti, kad tai ne jis buvęs „Bedarbis", kur rašė „Laisvėje" pravardžiuodamas SLA. 323 kp. narius „žebrokais", „maištininkais" ir kitokiais iš bolševikiško žodyno pasikoliojimais. O aš turiu pasakyti, kad netik Liepa yra tos nuomonės, kad tas „Bedarbis" niekas kitas, kaip tik Gataveckas, bet ir aš esu tos nuomonės ir kiti visi Carnegies lietuviai taip mano ir aš esu tikras, kad mes neklystam manydami, kad tas „Laisvės" „Bedarbis" yra Gataveckas. Vadinasi veltui p. Gataveckas bando metyt pėdas ir dumti akis „susipratusiem" „Laisvės" skaitytojam, ir nesisarmatina sakyti, kad jis esąs „kriminališkai" šmeižiamas ir dar net grasina teismu, tarsi kas nusigąs jo to grasinimo.

Apie kriminališkus šmeižimus juk ir nepritiktų Gataveckui kalbėti, nes jis pats tame „garbingame amate" yra specialistas ir yra sumušęs visus šmeižimo rekordus per savo „Laisvę". Juk jis nenustoja purvais drabstyti ir valkioti per savo „Laisvę" netik Carnegies lietuvius, kurie tik neseka Gatavecko bolševikiškos diktaturos, bet yra apšmeižęs ir buvusį SLA. 3-čio apskričio raštininką S. Bakaną ir net praeito SLA. Seimo viršininkus ir Pildomosios Tarybos narius. Tai Gataveckas neturėtų kitus matuoti sulig savo išsilavinimo šmeižimo amate.

Jei p. Gataveckui nepatinka Liepos parašyta teisybė, kaipo paminėjimas įvykusio fakto apie jo suspendavimą ir sumušimą, tai jis turėtų žinoti, kad kiti žmonės taipgi turi jausmus ir kad jiems irgi nepatinka, kuomet jis juos valkioja per savo purviną „Laisvę" ir purvais drabsto, pravardžiuodami „šmugelninkais", „dešrų kupčiais" ir net apvagina. O už ką jis juos taip pravardžiuoja ir šmeižia? Ar jie tokiais yra? Visai ne, jis juos niekina ir šmeižia vien tik už tai, kad jie neseka jo bolševikiško skverno ir kitaip mano negu jis. Tai ir visas pamatas Gatavecko šmeižtams.

Jei p. Gataveckas butų bešališkas ir jam rupėtų teisybę pasakyti, tai jis pirmiausiai turėtų parašyti į „Laisvę" apie savo gerąją draugę Š. Juk apie ją butų galima labai daug parašyti ir apie tai p. Gataveckas geriausiai žino. Bet mat ji yra jo draugė, tad jis ir tyli.

Carnegės lietuvis.

NGL NORTH GERMAN LLOYD
LAIVAKORTES Į ABI PUSI NUPIGINTOS
Į Lietuvą Per Bremen'ą
Trečia kliasa tiktai kajutos.
Nepiliečiai grįžtanti bėgy 12 mėnesių prieplaukoje neturės jokių kėblumų.
32 Broadway, New York, arba bile vietos agento

NAUJAS IŠRADIMAS
DEKSNIO GALINGA MOSTIS
Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).
Tukstančiai žmoniu yra išsigyde e milijonai dar nežino apie tai.
Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.
Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.
Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.
Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

NIEKAS taip nėra tėvams malonu kaip rodyti savo draugams paveikslus savų sūnų ir dukterų, kada tie buvo kūdikiai.

Visi Kūdikiai žarpsta ir auga stipry bėa, sveikaton jei gauna tinkamą maistą, kuris padarys stiprius kaulus ir sveikus kūnus jiems.

Jei turite keblumų penint savo kūdikį, neeksperimentuok su įvairiais maistais, bet duok jam Borden's Eagle Pieną, vienatinį paveldėją motinos pieno.

Jei norite dykai pamokinimų jūsų kalboj kaip penėti jūsų kūdikį Borden's Eagle Pienu ir padaryti jį stipriu ir sveiku, išpildykite sekantį kuponą ir prisiųskit mums.

THE BORDEN COMPANY
BORDEN BLDG. NEW YORK

KUPONAS
Pažymėkit katrą Literatūrą Norit
Penėjimo Instrukcijos — Valgiai Vaikams — Kūdikių Knyga
Vardas ... 12

Biznieriams Geriausias Pelnas Garsintis „TĖVYNĖJE".

REIKALINGI AGENTAI

Mums reikalingi agentai tuojaus visose kolonijose nuolatiniai arba tik liuoslaikiu. Atlyginimas yra geras ir proga gera paprastam žmogui pasidaryti pinigų nuo $50 iki $75. Kas mėnesy liuosu laiku. Reikalaukite visų informacijų dykai.

Vyrai ir moterys gali buti musų agentais. Moksleiviams yra gera proga užsidirbti pinigų atliekamu laiku nuo mokinimosi.

SANDARA,
327 E Street, BOSTON 27, MASS.

VARPAS

savaitinis lietuvių visuomenės, politikos, literaturos ir mokslo laikraštis, leidžiamas kas šeštadienis „VARPO" Spaudos bendrovės lėšomis, iš Chicagos, Illinois.

VARPAS plačiai nušviečia Chicagos lietuvių gyvenimą, draugijų, SLA. kuopų ir kitų vietos organizacijų veikimą.

VARPAS stropiai gina lietuvių reikalus ir aiškina čia Amerikoje gyvenančių ir Lietuvos žmonių teises.

VARPAS rašo teisybę be vyniojimo ir gina darbo žmonių reikalus.

Pamatymui pora „Varpo" num. siunčiame dovanai. Rašyk mums šiandien, adresuojant:

VARPAS Publ. Co.,
3251 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Biznieriams Geriausias Pelnas Garsintis „TĖVYNĖJE".

Telegrafinės Pinigų Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntino systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS.

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,
1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Kas tai yra—

„ŽMONIJOS ISTORIJA"

Tai yra puikiausia paveiksluota, 500 suvirš puslapių knyga pradedanti apsakyti žmonijos gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų, apsako plačiai tą šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją.

Leidžia „Dirva" — kas iš kalno užsiprenumeruos gaus už $2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)

Didžiausias veikalas už tokius pinigus!

—Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje.—

(Reikalaukit cirkulioro dykai, paaiškinančio apie knygą)

„GALIUNAS"

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c.

„DIRVOS" KNYGYNAS,
3352 Superior Avenue, CLEVELAND, O.

Biznieriai Garsinkitės „TĖVYNĖJE".

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE
KNYGYNE
Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

Amerika—Informacijos apie Ameriką ir tt. 100
Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 .... 10c.
Daktaras iš Prievartos (Komedija) ...... 20c.
Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c.
Iš Lietuvos Istorijos — pusl. 68 .... 20c.
Kas iš Kur Pareina? .... 20c.
Kaip Gyvena: Latviai, Suomiai, Anglai .. 20c.
Kelionė į Šidlavą — pusl. 48 .... 15c.
Konradas Velenrodas — pusl. 24 .... 15c.
Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės ...... 15c.
Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 .... 35c.
Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 .. 40c.
Liudvikas Pasteris — pusl. 48 .... 15c.
Nuo Degtinės — pusl. 19 .... 10c.
Petras Žemaitis — pusl. 69 .... 20c.
Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c.
Susiprato — pusl. 64 .... 20c.
Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 ...... 10c.
SLA. Istorija (1896-1915) $1.50; audimo apdarais 2.00

Viršminėtas knygeles SLA. nariai gauna už pusę kainos.

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA UŽ PILNĄ KAINĄ:

Pasaulio Istorija (Parašė G. H. Wells) 292 pusl. 2.25
Angliškas-Lietuviškas Žodynas, 834 pusl. 6.50
Geografija arba žemės Aprašymas, 467 pusl. 3.00
Rankvedis Anglų Kalbos, 310 pusl. 2.50
Žinynas (iš įvairių mokslo šakų) 392 pusl. 2.25
Tukstantis ir Viena Naktis — 298 pusl. 1.25
Lietuvių Kalbos Gramatika (mokslo pradžiai) 125 pusl. .... .75
Aritmetikos Uždavinynas (Vadovėlis aritmetikos pradžiai) 103 pusl. .... .50
Lietuvos Žemlapis 1.00
Vilnius — (Istorijos Apžvalga su daugybe paveikslų) 4.00
Lietuvių Tautos Istorija — 1923 m. leidinys — 260 pusl. 1.00
Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c.
Kunigas Macochas—4-rių aktų tragedija .. 35c.
Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmų Drama 40c.
Aisopo Pasakos — pusl. 364 .... $1.25
Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00
Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliškai lietuviškos kalbų. Sutaisė A. Lalis. Pusl. 1,274. Kaina $10.00
Žmogaus Pareigos — pusl. 245 .... 1.00

Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekančios kompozicijos del solo, duetų, kvartetų, chorų, etc.

Eglė (Žalčių Karalienė) $10.00
Žalčio ir Gulbė Dievaičio duetas .... 75c.
Liet. Dainos $1.50
Birutės arija .... 30c.
Pasaka (Dramatiška daina) .... 80c.
Kanklės 1920 m. $2.00
Aras, kvartetas .... 40c.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

Biznieriai Garsinkitės „TĖVYNĖJE".

DABAR UŽSIRAŠYK
"AMERIKOS LIETUVĮ"

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o tusėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėt AMERIKOS LIETUVĮ, pardavinėt knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:

VIETINĖS ŽINIOS

JAU PRASIDĖS JAUNUOLIŲ MOKYKLA.

SLA. 83-čios kuopos Jaunuolių Mokykla prasidės šeštadienį, spalio 10 d., popietį, Sokolų svetainėje, 190 Grand St., Brooklyn, N. Y. Norintieji tėvai leisti savo vaikus į šią Jaunuolių Mokyklą privalo juos užregistruoti spalių 6 ir 9 dienomis „Vienybės" ofise ir p. S. Paužos krautuvėje, nes šiose vietose bus atatinkami žmonės, kurie norinčius lankyti mokyklą vaikus užregistruos. Dar bus galima užsiregistruoti ir mokyklos atidarymo laiku, o vėliaus mokiniai nebus priimami, nes tas kliudo mokinimuisi iš karto pradėjusiems mokiniams lankyti mokyklą.

Todel patartina visiems lietuviams, kurie nori savo vaikučius leisti į šią mokyklą, kad juos pamokinus lietuvių kalbos ir rašybos ir taipgi lietuvių meno, nieko nelaukiant juos užregistruotų aukščiau paminėtomis dienomis ir pradėtų juos leisti mokyklon iš pat pradžių. Tik sistematingai šį svarbų darbą dirbant galima laukiamų davinių pasiekti ir todel norima pilnai ir pastoviai susitvarkyti iš pat pradžių. Kviečiami visi lietuviai savo vaikučius leisti šion SLA. 83-čios kuopos Jaunuolių Mokyklon, kurioje mokinama vien to, kas reikalinga kiekvienam lietuviui vaikui žinoti.

Mokyklos draugas.

SLA. 83čios KUOPOS PIKNIKAS PAVYKO.

Man teko nugirsti, kad pereitą sekmadienį įvykęs SLA. 83-čios kuopos piknikas, Feldman's Queens County Parke, Maspethe, gerai pavykęs. Mat pasitaikė graži ir šilta diena, tad ir publikos atsilankė neblogai ir viskas pavykę kuopuikiausiai. Manau plačiau apie šį pikniką parašys 83 kuopos korespondentai, kurie patys dalyvavo piknike ir savo akimis viską matė, nes man teko tik nuo kitų nugirsti.

Kuopos narys.

BABRAVIČIUS IŠKILMINGAI SUTIKTAS BOSTONE.

Bostoniečiai praneša, kad rugsėjo 23 d. nuvykus Bostonan artistui Babravičiui, jis tapo iškilmingai priimtas ir net aukštųjų miesto valdininkų pasveikintas ir priimtas kaipo oficialis svečias miesto rotužėj. Iš prisiųstųjų iškarpų iš Bostono angliškųjų dienraščių matosi, kad ten buvę nepaprastos iškilmės ir visi žymesni vietos anglų laikraščiai pažymėję p. Babravičiaus atvykimą Bostonan. O labai įtakingas Bostono dienraštis „Boston Globe", savo 24 d. laidoje įdeda paveikslą, nutrauktą prie miesto rotužės (City Hall), po kuriuo yra parašas: „Įteikiama miesto raktas Juozui Babravičiui". Paveiksle stovi: Dr. Landžius, einantis miesto majoro pareigas James T. Moriarty, Juozas Babravičius, aptiekorius Kazys Šidlauskas, Vincas A. Jankauskas ir Dr. A. L. Kapočius. Šiame paveiksle majoro vietininkas p. Moriarty įteikia p. Babravičiui oficialį raštą, kaipo ženklą, kad jam atidaromas miestas ir įteikiama Bostono miesto raktas.

Toliaus seka aprašymas, kurį trumpai atpasakojus yra sekamo turinio: Lietuvių Amerikos Prekybos taryba suteikė širdingą priėmimą Juozui Babravičiui, buvusiam Maskvos Karališkos Operos artistui, kuris vakar popiety atvyko Bostonan. Pilnai 300 žymesniųjų Bostono lietuvių pasveikino jį kaip tik jis išlipo iš traukinio pirmu kartu atvykęs į Bostoną.

Ugnagesių Departamento komisijonierius Theodore A. kino geležkelio stotyje ir po to kartu nuvažiavo į miesto rotužę (City Hall), kur einantis miesto majoro pareigas James T. Moriarty pasveikino artistą miesto vardu ir įteikė jam raktą į Bostono miestą. Vėliaus p. Babravičius palydėtas į principiales Bostono vietas, kurias apžiurėjus ir po ilgo automobiliu pasivažinėjimo jis nuvežtas į Copley-Plaza viešbutį (žymiausis Bostono viešbutis), kuriame jis pasiliks visu savo buvimo laiku Bostone. Toliaus laikraštis pasakojo kur p. Babravičius dainavimo mokslus ėjo ir kuriose pasaulio valstybėse dainavo.

Vadinasi, bostoniečiai musų žymųjį artistą sutiko vyriškai ir nėra abejonės, kad jo koncerte spalių 4 d. bus pilna didžiulė Symphony svetainė publikos, kuri dar labiau nusistėbės išgirdus Babravičių dainuojant ir bostoniečiai dar labiau jį pamylės. Mes užtikrinam visus Bostono ir jo apylinkės lietuvius, kad p. Babravičius yra Amerikos lietuvių pasididžiavimu prieš kulturingus amerikonus ir todel patartina kiekvienam lietuviui išgirsti šį musų žymiausį artistą dainuojant.

Mes Brooklyno - New Yorko lietuviai p. Babravičiui jokių iškilmių nesurengėm ir negalime susilyginti su bolstoniečiais, tai nors užkimškime Academy of Music salę laike jo koncerto spalių 11 d. vakare. Neatsilikime nors publikos skaitlingumu nuo bostoniečių, nes kitaip su mumis nenorės nei pasimatyti musų mylimas artistas. Dabar visi nusipirkime bilietus, kurių dar galima gauti „Tėvynės" redakcijoje, ir kiekvienas butinai pasistengkime išgirsti p. Babravičiaus žavėjantį dainavimą.

LIETUVAITĖ AMERIKONŲ SCENOS ARTISTĖ.

Rugsėjo 28 d. atsilankė „Tėvynės" redakcijon p-lė Ulijona Sabataitė, kuri dabar gyvena New Yorke. Ji mat išgirdus per savo pažįstamus, kad Brooklyne dainuos žymus lietuvių artistas Babravičius, tad atėjo nusipirkti bilieto į jo koncertą. Besikalbant paaiškėjo, kad p-lė Sabataitė yra kilusi iš Jurbarko ir tik nuo 1914 metų gyvena Amerikoje, tačiau jau vaidinusi žymias roles amerikonų scenoje. Ji važinėjusi ilgą laiką po didesnius Amerikos miestus su operete „Blossom Time", kurioje vaidinusi vieną žymesniųjų rolių ir taipgi vaidinusi tulą laiką New Yorko Broadhurst teatre operetėje „Springtime of Youth" irgi vieną žymesniųjų rolių. Dabar p-lė Sabataitė vaidna judomųjų paveikslų kompanijoje ir kartu mokinasi dainavimo. Ji yra gera šokikė ir dainininkė ir todel jai labai lengva gauti vieta operetėse.

LIETUVAITĖS VESTUVĖS.

„Vienybės" reporteris praneša, kad rugsėjo 12 d. įvyko dailios vestuvės **Mikasės Ambrozaitės,** jauniausios dukteries žinomo tautiečio Jono Ambrozaičio, savininko pianų krautuvės, 560 Grand St. P-lė Ambrozaitė ištekėjo už Alvino Malthanero. Jungtuvėse dalyvavo nepaprastai skaitlingas burys giminių iš abiejų pusių. Po šliubo jaunavedžiai išvyko medaus mėnesį praleisti į Vermont valstiją, o grįždami žadėjo aplankyti Washington, D. C. Laimingos kloties jaunavedžiams.

ATSIDARO VAKARINĖS MOKYKLOS.

Vakarinių mokyklų viršininkas p. Michael J. Morrissen prašo mųs paskelbti New Yorko lietuvių žiniai, kad galima veltui mokytis vakarinėse mokyklose ir prašo lietuvių nieko nelaukiant ... karinė mokykla Nr. 70, esanti 213 E. 75th St., tarpe 2-ros ir 3-čios Avenues, jau formuoja klases pradedantiems mokytis anglų kalbos ir taipgi jau pažengusiems anglų kalbos mokėjime. Pamokos duodamos veltui pirmadienių, antradienių ir trečiadienių vakarais nuo 7:30 iki 9:30 val. Todel patariama kiekvienam nepraleisti progos pasimokyti savo priimtosios tėvynės kalbos. Kiekvienas nuo 16 iki 60 metų amžiaus bus maloniai priimtas.

Taipgi atsidaro ir kitos dvi vakarinės mokyklos: Y. M. C. A. name, 86th St. ir Lexington Ave. ir viešojoj mokykloj Nr. 74, esančioj 220 E. 63rd St., tarpe 2-ros ir 3-čios Avenues.

SLA. 126 KUOPOS SUSIRINKIMAS.

SLA. 126 kuopos bertaininis susirinkimas įvyks penktadieny, 2 d. spalių, 8 valandą vakare, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Raštinėje, 307 W. 30th St. Visi nariai ir narės malonėkite skaitlingai susirinkti ir užsimokėti užvilktas mokestis. Taipgi turime ir kitų reikalų apsvarstymui. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 126 kuopos.

M. Draugeliutė — sekr.

Iš Lietuvos Laikraščių

DIDELIS DERLIUS ŽEMAITIJOJE.

Iš Žemės Ukio Ministerijos pranešama, kad šįmet žemaičiuose laukiamas lalai gausus derlius, ypač rugių. Rugiai ir miežiai geriausiai nusisekę Mažeikių, Viekšnių ir Akmenės valsčiuose. Ukininkai pareiškia, kad del gero derliaus šįmet nebereikėsią pardavinėti gyvulių.

VEDYBOS LIETUVOJE.

Statistikos žiniomis, per 1925 m. pirmuosius tris mėnesius Lietuvoje buvo 7,420 vedybų. Per tą pat 1924 m. laiką įregistruota 8,694 vedybos.

KREDITO KRIZIS.

Benrdas finansų krizis ir valdžios kreditų susiaurinimas sunkiai atsiliekė Vilniaus prekybos ir pramonės padėty. Paskutiniuoju laiku užprotestuota daug labai solidinių firmų vekselių. Stiklo fabrikas, Nemunas", kuriam dirba apie 500 darbininkų del kredito stokos nutarė likviduoti ir rugsėjo pradžioj nutraukia darbą.

Kuopu Susirinkimai

Paterson, N. J. SLA. 101 kp. susirinkimas įvyks spalio 2 d., 1925, 7 val. vakare, po num. 62 Lafayette ir kampas Sumner gatvių. Taigi visi nariai ir narės malonėkite pributi į susirinkimą, ir užsimokėti užvilktas mokestis. Taipgi turime ir šiaip gana svarbių ir neužbaigtų reikalų, kuriuos reikės aptarti. Taipgi malonėkite atsivesti kožnas bent po vieną naują narį bei narę prirašyti prie musų 101 kuopos.

J. A. Simanas — fin. rašt.

Woodlawn, Pa. SLA. 247 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks spalio 4 d., 6 val. vakare, A. Beniulio name. Kviečiami visi nariai ir narės atsilankyti į susirinkimą, nes randasi daug svarbių aptarimų. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 247 kuopos.

J. Plečkaitis.

Lorain O. SLA. 62 kp. susirinkimas bus spalio 4 d. 1925, 2 val. po pietų, P. Hall, W. ... rinkimą, nes bus daug svarbių klausimų apsvarstyti. Atsiveskite ir naujų narių prirašymui prie SLA. 62 kp.

M. Navickas — fin. sekr.

Brooklyn, N. Y. SLA. 38-tos kuopos bertaininis susirinkimas atsibus nedėlioje 4 salio, 2 val. po pietų, po num. 260 Humboldt St. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti ir užsimokėti savo duokles, idant nepasiliktumet suspenduotais laike ligos arba mirties. Atsiveskite naujų narių prirašyti prie SLA. 38 kuopos.

A. Lesniauskas — sekr.

Sebastopol, Pa. SLA. 203 kuopos bertaininis susirinkimas įvyks spalio 4 d., 2 val. po pietų, paprastoj svetainėje. Visi nariai ir narės kviečiami pributi susirinkiman, nes randasi svarbių reikalų aptarimui. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 203 kuopos.

J. Galinskas — sekr.

Niagara Falls, N. Y. SLA. 270 kuopos susirinkimas įvyks spalio 4 dieną, 1 val. po pietų, paprastoj vietoj. Visi nariai yra kviečiami į šį susirinkimą, nes turime svarbių reikalų del kuopos labo. Kurie nepribus į šį susirinkimą, bus baudžiami sulig kuopos nutarimo.

K. Navadvorskis — prot. sek.

Elizabeth, Pa. SLA. 271 kp. mėnesinis susirinkimai įvyks kas antrą nedėldienį kožno mėnesio, 12 val., St. Michael's Church svetainėje, Elizabeth, Pa. Ateidami susirinkiman atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 271 kp.

J. Lorentas — prot. rašt.

Amsterdam, N. Y. SLA. 272 kp. susirinkimas įvyks spalio 4 d., 1 val. po pietų, A. L. K. svetainėje, 17 Liberty St. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti skaitlinga.. ir užsimokėti užvilktas mokestis. Taipgi turime daug kitokių reikalų aptarti.

B. Petrila — rašt.

Mt. Calmel, Pa. SLA. 52 kp. bertaininis susirinkimas įvyks 4 d. spalio, 1925, 2 val. po pietų, M. Ambrozevičiaus svetainėje. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti ir užsimokėti prigulinčius mokesčius. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 52 kp.

J. Kijauskas — sekr.

Buffalo, N. Y. SLA. 304 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks 11 d. spalio, 1:30 val. po pietų, po num. 237 Sycamore St. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti į šį susirinkimą ir atsiveskite naujų narių prirašyti prie SLA. 304 kp.

J. K. Miliauskas — sekr.

East New York, N. Y. SLA. 322 kuopos susirinkimas įvyks panedėlyje, spalio 5 d., po num. 858 Glenmore Ave. Visi nariai malonėkite pributi, nes turime daug naujų dalykų apsvarstyti.

Baltrušaitienė — sekr.

South Boston, Mass. SLA. 43 kuopos susirinkimas atsibus pėtnyčioje, 9 d. spalio, 1925 m., 7:30 val. vakare, Lietuvių svetainėje, kampas E ir Silver gatvių. Visi nariai privalo atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų apkalbėti. Taipgi primename visiems SLA. 43 kuopos nariams, kad imtų atydon savo mokesčių užsimokėjimą per susirinkimą, o ne lauktų, kad kas ieškotų po stubas narių mokesčių. Todel pasiimkite visi mokesčių knygeles.

Komitetas.

STRAIPSNIS 142.

Kondensuotas pienas turi visus kaulinius ir mėsinius vitaminus. Ant jo galima atsidėti del vienodos kiekybės. Tas tiesa, tik kalbant apie geresniąją rušį. Kaip ir su kitais maistais, yra visokių rušių. Motinos turėtų vartoti tokį pieną, kurio firma yra pripažinta. Didžiuma pasirenka Bonden's Eagle Brand, delto, kad ji geresnė už kitas rušis. Patartina vartoti tą pačią rušį visados. Suprantama, kudikis turi teisę gauti geriausią, o niekas nėra taip svarbu, kaip maistas, ypatingai šiltame ore.

KUDIKIO DANTYS.

Sveikam kudikiui dantys turi prasikalti tarp šešių ir septynių mėnesių. Pirmieji dantys vadinami „pieniniais". Jų pasirodymo laikas labai įvairuoja. Priežiura tų dantų yra labai svarbi. Juos reikia du syk į dieną nuvalyti švelniai trinant bovelnos ar vatos gumulėliu, kurį reikia pašlapinti į borinės rugšties tirpinį, padarytą iš pusės šaukštuko atmiežto viena painte vendančio vandens. Vaikui augant, reikia jį pirma mokinti vartoti šepetuką. Antrųjų dantų sveikumas ir stiprumas daug priklauso nuo priežiuros teikiamos pieniniams dantims.

Antrieji, arba amžinieji, dantys paprastai pasirodo apie šeštus-septintus metus. Jų yra 32. Labai svarbu juos tinkamai prižiurėti. Daugelį ligų galima išvesti iš blogų dantų... Gerai prižiurimas dantis vargiai kada genda. Patartina kudikio dantis duoti išegzaminuoti geram specialistui kas šeši mėnesiai, taip, kad puvimą galima butų tuoj sustabdyti pastebėjus.

Atminkite, kad „Žiupsnelis išvengimo, vertas svaro gyduolių."

AR TAVO KUDIKIS NEDASVERIA?

Labai patenkinamų pasekmių gauta nesenai gydant nedapenėjimą mokyklos vaikų su Eagle Pienu. Blogai maitinami kudikiai tuoj pradėjo taisytis gavę Eagle Pieno į savo valgį. Nekurie augo du syk negu paprastai. Visa gi grupė gavo vidutiniškai po septynius svarus daugiau negu kudikiai penėti paprastu iš bonkučių pienu... O nuo to laiko mokytojai pastebėjo, kad kudikiai netik sveikatoje ir vikrume paaugėjo, bet ir sparčiai mokintis ėmė.

Skaityk šitus straipsnius kas savaitę ir pasidėk ateičiai.
k

LIETUVON

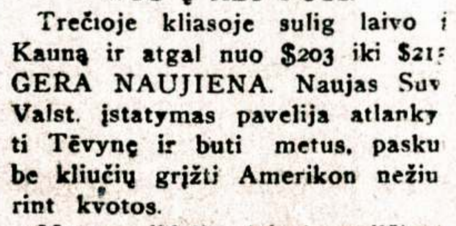

NAUJAI NUPIGINTOS KAINOS Į ABI PUSI.

Trečioje kliasoje sulig laivo į Kauną ir atgal nuo $203 iki $21.. GERA NAUJIENA. Naujas Suv Valst. įstatymas pavelija atlanky ti Tėvynę ir buti metus, pasku be kliučių grįžti Amerikon nežiu rint kvotos.

Musų dideli laivai milžinai kaip MAJESTIC, didžiausias pa sauly, OLYMPIC, HOMERIC LAPLAND, PITTSBURGH ARABIC, etc. siulo greitą kelionę į Cherbourg, Southampton, Antwerp. Daug laivų išplaukia kas savaitė.

Visi musų 3-čios kliasos keleiviai gauna atskirus kambarius dviems, keturiems ar šešiems žmonėms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.

Kreipkitės prie mųs vietinių agentų arba

WHITE STAR LINE

SKAUSMAS KUR? PAMINKIT.

YRA GERAS DEL:

1. Ramatiško gėlimo.
2. Nerviško galvos skausmo.
3. Neuralgijos skausmo.
4. Mešlung'ško traukimo.
5. Kietsprando.
6. Skausmo šonų, krutinės ir pečių.
7. Apsideginimo ir žaizdų.
8. Apsisaugojimo nuo uodų.
9. Skaudančių muskulų.
10. Apsisaugojimui nuo užnuodijimo, nuo silpnų atsitikimų, įdreskimo ir t. t.

Prekė 35c., 65c. ir $1.25.

Del patarimo arba knygutės rašykite į:

ALBERT G.

S. L. A. 83 KUOPOS

JAUNOLIŲ MOKYKLA

SOKOLŲ SVETINĖJE,

190 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Prasidės šetadieny, Spalių 10 d., 1925 m. 2 val. po pietų.

Kiekvieno lietuvio yra šventa pareiga mokėti savo tėvų kalbą. Amerikoje gimę lietuviai ne visi turėjo progos tokiais laimingais buti. Delei susidėjusių šiame krašte aplinkybių, daugelis čia gimusių jaunuolių net nė su savo tėvais negali susikalbėti: vaikai nemoka lietuviškai, tėvai — angliškai. Nemokėdami savo tėvų kalbos jaunuoliai šalinasi nuo savų žmonių, jų veikimo, pagaliau net savo tėvų. 83 kuopa, atsižvelgdama į šią liudnią lietuvių jaunuolių padėtį, rado reikalingu įsteigti jaunuolių mokyklą. Šioje mokykloje bus mokoma lietuvių kalbos, rašybos, gramatikos, meno (lengvų vaidinimų, dainavimo) ir tt. Todel kiekvienas tėvas prigalėtų savo jaunuolius atsiųsti šion mokyklon, o čia jie bus tinkamai pamokinti. Mokestis visai žema, nes tik 25c. savaitėje.

Tėvai, Siųskit Savo Jaunuolius Šion Mokyklon!

Užsiregistruoti galima spalių 6 ir 9 dd., „Vienybės" ofise ir S. Paužos krautuvėje. Taipgi bus galima mokyklon įstoti ir jos atidarymo dienoje, užsiregistruojant pamokų vietoje aukščiau paminėtu laiku.

MOKYKLOS KOMISIJA.

Paieškojimas

Mano pati Elzbieta Sakalavičienė, 33 metų amžiaus prasišalino nuo manęs rugpiučio 8 d. Po išbėgimo iš namų, mano pati išbuvo tris dienas Shenandoah, Pa., o dabar girdėjau gyvena Detroit, Mich. Ji sveria 180 svarų, balto veido, geltonų plaukų. Kas ją užtėmytų malonės man pranešti, už ką gaus 5.00 atlyginimo. Sakalavičienė sakosi esanti našlė, bet ji kalba netiesą.

Antanas Sakalavičius,
1246 So. Main St., Pittston, Pa.

NAUJAS
Aušros Knygyno Katalogas
Sykiu ir Kalendorius 1926 ir 1927 Metų.

Visi, kurie prisiųs 15 centų štampomis padengimui persiuntimo lėšų,—aplaikys Aušros Knygyno Katalogą. Kataloge randasi visos geriausios knygos, kurios buvo išleistos Lietuvoje ir Amerikoje iki Rugp.-August 1 dienai, 1925 m. Taipgi Kalendorius 1926 ir 1927 metų su amerikoniškoms ir bažnytinėms šventėmis. Vienas iš turtingiausių katalogų lietuviuose, gausiai iliustruotas.

AUŠROS KNYGYNAS
3210 So. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

AMERIKA
IR
AMERIKOS LIETUVIAI

Nauja, K. Gineičio, Lietuvos Atstovybės Londone sekretoriaus ir buvusio vieno iš „Lietuvos" redaktorių, išleista knyga apie Ameriką ir amerikiečius su 167 paveikslais draugijų, veikėjų, miestų, seimų ir taip toliaus.

Apdaryta į gražius apdarus, pusl. 325, stora knyga su persiuntimu — $3.00
Be apdarų — — — — — — — — — — 2.50

VIENYBĖ,
193 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

TAI NE SAPNAS

Pirmų-pirmiausias išplaukimas
IŠ NEW YORKO TIESIOG Į KLAIPĖDĄ

BALTIJOS AMERIKOS LINIJOS

EKSKURSIJA LAIVU „LITUANIA"
13-tą Spalio, 1925
PIRMĄ KARTĄ ISTORIJOJ
Reguliariškas pasažierinis laivas vežš ekskursiją stačiai į Tėvynę-Lietuvą

Iš New Yorko į Klaipėdą

Nereikės persės*, nereikės bagažą vilkti iš vietos į vietą, iš laivo į laivą, iš traukinio į traukinį — tiesiai iš porto į portą— tai tikra geradėjystė šeimynoms, moterims ir vaikams. Tuojau užsisakykit vietas ir prisidėkit prie burio ekskursantų, nes kita proga važiuoti stačiai į Klaipėdą greit nepasitaikys.

Kompanijos ištyręs palydovas, Jusų tautietis Juozas Smitras, važiuos drauge ir suteiks savo pagalbą.

Išplaukimai iš New Yorko:
EKSK. LAIV. „LITUANIA" 13 SPALIO
tiesiog į Klaipėdą
LAIVAS „ESTONIA" 3 LAPKRIČIO
KAINOS LAIVAKORČIŲ:

3-čią klesa į Klaipėdą — — — — — — — — — — — — — $107.00
3 čią klesa į Klaipėdą, perkant abi pusi, sučėdysi $44.50, $181.00
2-tra klesa į Klaipėdą — — — — — — — — — — — — — $132.50
2-tra klesa į Klaipėdą, perkant abi pusi, sučėdysi $27.50, $247.50
„Head-Tax" ir „Revenue-Tax" atskirum.

Kreipkitės prie vietinių agentų, ar į
BALTIC AMERICA LINE

tijos į SSSR ir iš SSSR į ... ,,tai" atstovavo p-lė Avie- ... Per šių metų 7 mėnesius įvykt. Vienas ha davė